

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
mai 2013 (Anul V) Nr. 51 (5 / 2013)

BOEM@

Live Literature

mai 2013 (Anul V) Nr. 5 (51) - 40 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida ASPRA

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

5 / 2013

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău

Redactor-șef online: Mihail Gălățanu

Redactor șef adjunct: Victor Cilincă

Redactori: Paul Sân-Petru, Coriolan Păunescu, Saint-Simon Ajarescu, Constantin Oancă, A. G. Secară, Dimitrie Lupu, Patricia Lidia, Cristina Roșu, Cosmina Cosma, Cristina Dobreanu

Grafică: Elena-Liliana Fluture

Tehnoredactare: Daniela Neculai

Colaboratori:

Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Adalbert Gyuris (Germania), Melania Cuc (Bistrița), Tănase Carașca (Tulcea)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul

www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

petrerau@yahoo.com

Telefon: **0726 337376, 0336 800313**

ADRESA REDACȚIEI: Str. Cloșca, Nr. 1,

Bloc PS11, Sc. 8, Ap. 186, Galați, 800324

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură și Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Daniel Corbu (p.3), Ion Potolea (p.8), Constantin Oancă (p.10), Lusiana Drăgușin (p.19), Valentin Tufan (p.21), Mircea-Marcel Petcu (p.22), Marilena Velicu (p.30)

Proză: Liliana Vrăjitoru Andresen: Traducere: Joseph Daniel Haske - Muncă la plata cu ora (p.20), Viorel Darie: Smochinul (p.23), Dan Ion Sanda: Exportul (p.32), Adalbert Gyuris: Ați auzit de Mozart? (p.36)

Cronică de carte: Petre Rău: Eu și oglinda mea - Eua (Florina Zaharia - Eua) (p.5), Dumitru Anghel: "Sfera de apă - Opera poetică", de Emilian Marcu (p.12), Tiți Damian: 1989. Cartelul Metaforelor, de Marin Ifrim (p.26)

Eseu: Mihaela Cernățeanu: Aspecte religioase în lirica lui Panait Cerna (p.17)

Note de lectură: Ioan Toderiță: Liceeni în dungi (p.31)

Consemnări: Valeriu Matei: Daniel Corbu, cel care seamănă leit cu poezia sa (p.35)

Sculptură: Redacția: Despre școala românească de sculptură numai de bine - Liviu-Adrian Sandu (p.9)

Pictură: Redacția: Constanța Abălașei-Donosă (expo) (p.11)

Istorie: Tudose Tatu: "Cheia Dunării" împărătești - Sulina cea mălită - (VI) (p.34)

Oglinda cărților: Redacția: Adina Dabija - Șaman (p.16)

Eveniment: Dan Norea: Lansare carte "Prăvălia cu umor", vol. II (p.37)

Anunț: Redacția: Concursul Național de Poezie "Juventus" / Concurs de Debut Literar (p.38)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.39)

Grafică:

Coperta I: Octavio Ocampo - *Cuerpos celestes*

Coperta a IV-a: Foto sat. - *Insula misterioasă, Oceanul Indian*

Interior: Constanța Abălașei-Donosă

www.boema.inforapart.ro

Daniel CORBU

EVANGHELIA DUPĂ CORBU

Nu știu cui va folosi cântecul ăsta
bătrân și virgin
aceste versete cu zornet pământesc
sărutate de cenușa atâtor trecute disperări.
Dar cum orice sunet roade din clopot
tot așa întrebările din inima celui singur
până se topește încet
și pe când borțoasa absență pe nesimțite naște
o nouă absență la fel de perversă
mi-i dat să rămân cu strigătul întreg și neauzit
Doamne

am vizitat site-ul cu tine pe Internet
facerea Lumii și facerea Edenului a șasea zi
ce interesant primul om și prima lui umbră
sodomele și gomorele
jertfirea mielului sfânt
primii zimți ai conștiinței de sine a lumii
micile și marile teofanii exodul proorocilor
har și metanoia pe podelele bisericii tale.
Am vizitat site-ul cu tine Doamne
dar nici un răspuns la vechile-ntrebări
e-atâta noapte în noi și-atâta lumină în
paraclise!

Cu mâinile întinse spre tine Doamne
doar ca să mă-ntâlnesc și
să-mi pipăi sinele ca pe-un sămbure
de migdală.
La ce bun să mai scriem un cântec pentru
desăvârșirea ființei, puah!

Nu pot să nu le spun:
Don Cevedo și Don Alvaro
laptopul se poartă cu grijă ca gloria
ca iubirea de sine
și cu mai multă demnitate se înaintează-n
deșert!
Dar (dacă am eludat martorii)
ce căutați voi pe scările viscerele
ale acestui poem ca un înfricoșător
așteptând menuetul?

Acum pot să întreb:
ce să fac Doamne cu mitologia lui Homer
cu esenienii religia budistă sau cu aramiștii
zenonoștii robobostiștii și ale lui Zamolxe credințe

cu argonauții desăvârșirii
ce să fac Doamne?

Nu simți cum nimicul ăsta din noi se-agită
și gâfâie până la orgasm
iar paradisurile scâșnesc iluzorii
în timp ce salutăm prima naștere din nimic?
Ce zici Don Alvaro?

Ce zic, ce zic?! Lasă eternul dacă
pâinea-i pe masă
și o karma visează la tine
(toți cei care conservă istorii o sfârșesc prost)
lasă-te scufundat în heleșteul uitării
decât foaia plină de litere
mai bine o plajă goală legată strâns
de ombilicul mării
undeva în Dobrogea sau California
la Miami sau Taramira

*
* *

Altădată liniile din palmă încropeau un destin
Dar eu de-atâta timp nu mai aștept pe nimeni
din pustiu
nici un prooroc care să facă ceva cu
groapa asta îngustă din mine.

Doamne numai tu poți veni
dinspre stele înspre alge
dinspre ceruri spre noroi
să iei aminte la robul tău cel înveșmântat
în carcasa de pământ dospit
cu același gust al lepădării de sine în gură
rătăcitor prin sălile de așteptare ale istoriei
printre matroane seminariști cu gulere scrobite
poeți nesinuciși la timp perorând despre vid
și nesupunere
călugări budiști mirosind a pizza hut
și-a creveți prăjiți în ulei de măsline
târfulițe râvnind sexul elicoidal al argonauților
chiar acum o sfântă fără nume cade din
Sfânta Scriptură direct în acest poem
despre mine
în care întunericul vine la oră fixă
dar Apocalipsa mai întârzie cu o mie de ani.

*
* *

Oare a face lumea nu e mai puțin decât a o înțelege?
Așa începe apocalipsa de fiecare zi:
cei șapte îngeri vestitori își aruncă trâmbițele în râu
nu le auzi respirația nu vezi decât
cerul orb agitându-se

faptele apostolilor plutesc pe ape într-o ediție
revăzută și adăugită
Dumnezeu e mort - spune Nietzsche
e doar obosit - spun eu - și câteodată amnezic.
Don Cevedo zice:
La început a fost marele Cuvânt
care s-a fărâmițat în mii și mii
de cuvinte pipernicite și purtătoare de pagubă.
Și așa cum nu există dragoste fără milă
cine gustă azi din azima cerului
își are privirea surpată de lacrimi.

(continuare în pag. 4)

Dacă sunt cel ce nu sunt
 pot să ating virginala aurore
 cu un fir de tămâie în mâna dreaptă
 și să întreb pe unde umblă arpentorul destinului
 deși Don Alvaro îmi arată Sfântul Cvartet din
 învechitele cărți:
 Înțelepciunea Iubirea Speranța și Credința
 iară eu:
pulvis et umbra sumus
cinis et umbra...
nihil homini certum est!
 O. lady, lady, prestidigitația ta îmi întrece visarea
 și pământea singurătate acum e liniște
 în pântecul tău
 iar unii șoptesc sfânta fecioară schimbă Palmolive cu
 Elève pentru fericirea părului personal
 sfânta fecioară înaltă zmeiele tremurătoare credințe
 în rochii chimono și coafură Iulius Fuch
 toți stau în așteptare până înfloresc
 porțile împărătești
 iar eu din nou spun:
 trece totul în contul meu Doamne
 cine știe dacă vei deschide această singurătate
 ca o cutie neagră ticsită de rugă
 (oare a face lumea nu e mai puțin decât
 a o înțelege?)
 lasă-mă cu același gust al lepădării de sine
 în gură
 și pe cât am așteptat încă mai aștept să cazi
 din carul mare între spinii întrebărilor mele
 sau din ursa mică sub formă de pulbere
 pe creștet aici în dormitorul comun al
 acestei lumi
 unde probăm ritualul sălbatic de îmbănzire a spaimii
 și catharsisul și izbăvirea păcatului ce va să vină.
 Pe urmă franjurii liniștii
 pe urmă Atoateșpânitorul Nimic.

MASCA LINIȘTII

Cade și masca liniștii.
 Mă gândesc la cei care-au fost de față
 la moartea primului zeu
 la cei care-au întors capul și-au văzut
 Sodoma în flăcări
 la febra saliva și gloria celulară
 a oricărui muritor.

Cade și masca liniștii.
 Se-nalță în schimb erorii de hârtie ai domnului
 Roland Barthes
 cuvintele obosite de lume.
 Poate că trebuie să existe un haos final
 o harababură a semnelor
 o vlăguire a păcatului primordial
 momentul când emoția-și întinde plasele și așteaptă
 prada ușoară
 iar iluziile se transformă-n cadavre
 pe care oamenii uită
 să le mai îngroape.

Cade și masca liniștii.
 Iar eu poate fără noimă întreb:
 Voi chiar mă vedeți prin umbra acestui
 fir de speranță
 îmi cântăriți vorba privirile încrucișate pe
 lucruri deseori scrâșnitul din dinți și lehamitea
 voi chiar mă vedeți prin raza de frig
 a acestui acord monocord?

MAȘINA DE INVENTAT IDEALURI

Aproape că spuseseam toate cuvintele
 împuținându-mă
 și priveam printre gene cum îmi mor
 secundele unui alt timp unei alte lumi.
 Mi se părea că aud gongul din cer
 semn că se-apropie corăbiile cu prieteni
 din Ordinul Metaforei
 și mi se părea că Dumnezeu mă privește
 prin lucarne fierbinți.
 Dar seara a venit un fel de înger
 stătea chirchit pe singurul fotoliu din camera mea
 un înger zgribulit și tăcut.
 Și pe când cineva îmi făcea semne din sicriul prea strâmt
 îngerul palid repeta refrenul acela aulic al
 concordiei omenești
 ce umblă tuturora prin creier la cea mai nepotrivită oră.
 I-am spus îngerului:
 Tu n-ai că noapte de noapte cineva sapă
 în mine-un mormânt
 și nu auzi neodihna cum își desfășoară corpuștii
 pe amorțitele căi ale așteptării?
 Atunci el a scos din sân un ghemotoc
 de fire-ncălcite de toate culorile
 „Pentru că nu excelezi în gândirea abstractă
 privește, aceasta e Spaima!”

I-am spus îngerului cel zgribulit și abulic:
 NU VEZI CUM ATÎRN DE CRUCEA CUVINTELOR
 DE PARCĂ-AȘ ATÎRNA DE PĂCATUL
 PRIMORDIAL?
 Toți iubiți păsările doar păsările care
 mor cântând
 dar nu vezi cum zi de zi mă surp
 și deodată
 de greutatea unui cuvânt voi muri?

APROAPE CĂ SPUSESEM TOATE CUVINTELE
 ÎMPUȚINÎNDU-MĂ
 și priveam printre gene cum îmi mor
 secundele unui alt timp unei alte lumi.

Petre RĂU

Eu și oglinda mea - Eua

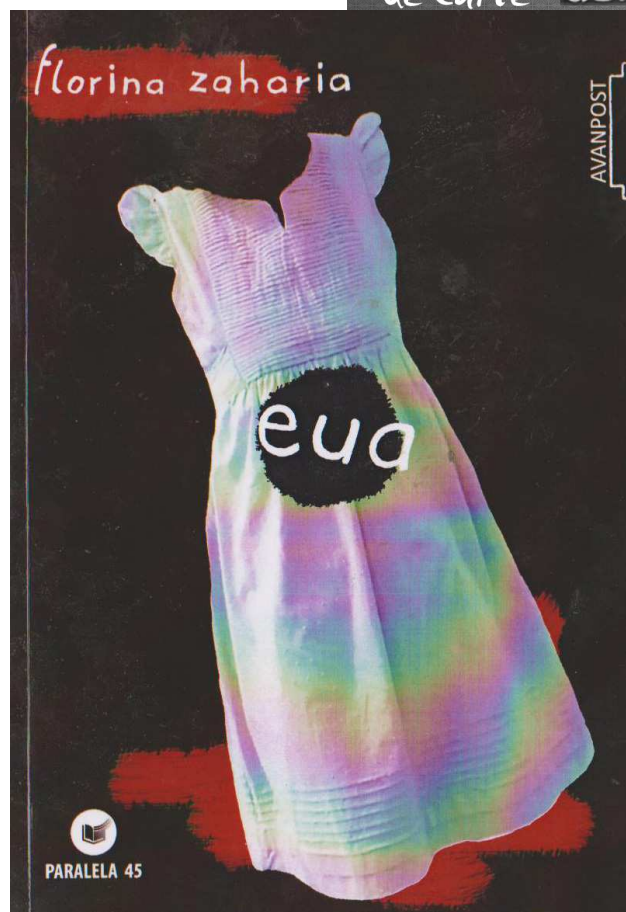
Florina Zaharia - Eua, ed. Paralela 45, Pitești, 2010

Poezia Florinei Zaharia induce invariabil cititorului supoziția că se află în fața unor idei în care se petrec neostoite bătălii ale contrariilor. În versuri de o frumusețe delicată, toate aceste frenezii sunt dispuse în sensul relevării unei energii a sinelui, a unei defulări ființiale ce ar putea corespunde când unei stări de împotrivire, când unei disponibilități lejere de a înlănțui în mod neașteptat atât obiecte, cât și fenomene, gânduri sau sentimente. În fața unei astfel de poezii, dacă nu rămâi tentat să te lași purtat de emoție până la capăt, în context ideativ singura variantă ce-ți va rămâne ca cititor ar fi să depui un oarecare efort pentru a desluși mesajul liric ascuns, încifrat în osatura versului ei sublim.

Într-o subiectivitate asumată, autoarea se străduiește să-l seducă pe cititor, învăluindu-l misterios într-un limbaj poetic plin de fast. Printre altele, versurile poetei sugerează că lumea trebuie să se dăruie fără rezervă spațiului interior al omului. Eul interior contează mai mult, mai cu seamă că „eul exterior și-a trăit ultimele pâlpâiri / oasele lui au fost extrase înăuntru / înghițite de insuportabilul contact epidermic / cu mine” (p.81). În acest context, unicul spațiu hărăzit poetei este unul al însingurării și fricii: „speriată să nu-mi aflu gândul celălalt gând” (p.43), sentimente care tind să-și înalțe tentaculele și asupra cititorului: „scriu în mine / de parc-aș fi un gând cu picioarele strănse” (p.11).

Spre deosebire de toate celelalte obiecte ce sunt supuse - deliberat sau nu - modelării fragilelor noastre degete, doar singure cuvintele pot învia, chiar dacă renașterea nu este decât o determinantă a inevitabilei sucombări: „cuvintele ies din mâini / cuvintele au ieșit moarte” (p.8). Însă chiar și în tribulație și cădere, cuvântul va dăinui: „cât de mult poate să sufere un cuvânt / prin care intră moartea / și apoi se înalță un zmeu?” (p.86). Iată, așadar, o reprezentare postmodernă a eternei înaripări, a însuflețirii umane, a avântului poetic, a unui delir ontologic. Când privești înăuntru lor, degetele care modelează cuvintele nu pot “să rămână în formă de degete” (p.75), sau poți revela că ai „o piele cu care vezi” (p.76). Când privești în interiorul tău poți descoperi insuficiența, forme neconturate perfect sau chiar lipsa de forme. Sau poate că viziunea se oprește la o margine, prima din cale, inconștientizată încă: „mai mult de jumătate din mine trece prin mine. / și rămân așa suspendată în așteptarea celorlalte părți din mine care nu mai vin” (p.77).

Poezia în sine amplifică sentimentul ființei. În cazul de față, având de-a face cu o poezie a fragilității, textul nu preia consecvent (și nici nu ar fi fost nevoie) din afară și nici dinăuntru ființei, în pofida faptului că despre două lumi distincte se face vorbire: una exterioară, cognoscibilă, palpabilă și voluminoasă, însă atenuată și controlabilă sub ochii noștri analitici, și una interioară, subdimensionată, tinzând spre proporții subatomice, defavorizantă tocmai prin adâncă ei firavitate. Totul se reduce la sine, chiar dacă este privit din aceste două unghiuri distincte. Și sinele se face vinovat de o existență incertă, un fel de irealitate a sa ce s-ar traduce mai degrabă printr-o reflectare textuală în care

cuvintele despre monotonia împreunării eului cu sinele sunt singurele virtuți ale unei identități virtuale: „adun în trup diferite forme de slăbiciune / mai active sau mai comode / uneori inutile / și atunci trupul se instalează / în ceea ce sunt / reproșându-i doar că încep să cresc în el și să iubesc” (p.20). Există așadar o oarecare senzație a unui eu inadapdat, inconsistent, redându-se pe sine pe un fond ușor ludic, aluziv, chiar și prin trimiteri intertextuale. Până și reveria în acest caz nu mai poate fi o soluție, nu ne poate sta măturie, pentru că și ea, sau mai ales ea ne-ar retrimite la ipotezele imaterialității. De aici poate și inevitabila recunoaștere a unei identități agitate, contopire voit ademenită, care ne reamintește o spusă devenită celebră: „Și când privești îndelung într-o prăpastie, prăpastia privește și ea înlăuntrul tău” (F. Nietzsche - Călătorul și umbra).

Dar poezia în sine ne trimite, mai mereu, dincolo de conținutul și forma pe care o are textul. Sunt spații ale unei alte dimensiuni, nedefinite, în care putem pătrunde, în rătăcirile noastre, cu sfioșenie, ca să nu zicem de-a dreptul cu teamă în suflet. Astfel am avea de-a face, dacă nu cu o pendulare între concret și abstract, atunci cu cel puțin o imagine a răstignirii prin cuvânt, în care eul poetic ar tinde, dacă nu spre izbăvire, măcar spre o împlânzire programatică: „sunt liberă / nu mai am sânge / e o sărbătoare de lumină și confeti a oaselor / a tuturor îmbrățișărilor reci și sticloase” (p.16).

Pășind cu o oarecare dezinvoltură în transcendență, poeta resuscită o parte a misterului, printr-o vibrație sufletească mereu în extensie, prin

(continuare în pag. 6)

propria-i simțire prelungită într-o dualitate a egoului cu sinele care sălășluiesc în același corp. În fond, cine, sau ce este eua? Dacă am accepta discursul cu nuanțe mărturisitoare (care nu lipsește), ne-am putea opri chiar la deștăinuirea din prima parte a volumului, în ciclul intitulat sugestiv „biografica”: „*eu și ea / dezlipind dintr-un sân gustul altei mame / și chipul care nu se vede deloc / amândouă ținându-ne strâns / într-o mamă îngropată*” (p.9). Dar, tocmai pentru ca misterul să crească, aflăm mai departe că: „*eua nu e un cuvânt. e altceva / altceva nu există. e un gol / dar nici golul nu e*” (p.25), ceea ce nu face altceva decât să ne bulverseze reflecțiile, exact atunci când credeam că, gata, am pus mâna pe cifru.

Ca într-o mișcare browniană (să nu uităm că această mișcare nu este deloc una haotică - așa precum a crezut inițial descoperitorul ei, botanistul Robert Brown, care observase, în 1827, că particulele de polen aflate sub microscopul său se mișcau neconținut și dezordonat - ci una determinată de particulele ce sunt lovite din toate părțile de moleculele de lichid sau de gaz): „*în fiecare zi facem același pas / eu spre mine și ea spre sine*” (p.27), ca și cum nu o ciclicitate perversă a gândurilor ar fi cauza iluzoriilor noastre resentimente, ci un paralelism gradual de acțiuni ce se desfășoară în planuri diferite, dar în sensuri opuse.

Cucerită iremediabil de propria-i metafizică: „*iar eu eram în tine mică și infinită / interioară / atingând gustul vederea și sângele*” (p.41), dincolo de contopire în neant, poeta sapă adânc în materia simțurilor, nereușind să se împace cu ființa în sine și preferând să-și poarte jocul până la capăt, indiferent că se află sau nu, pe aproape sau chiar înlăuntrul ei, o clonă a sa: „*...oamenii se așază cruciș, de-a lungul și de-a latul în calea mea foarte / subțire, iar eu nu înțeleg și îmi vine să mă ridic pe vârfuri, să ies / ușor ușor din mine și să adun bucățică cu bucățică lucrurile de pe / margine, să le așez într-un puzzle nou, de jucărie*” (p.59). Să nu uităm, de asemenea, că și Freud ne spunea la un moment dat despre eu că apare prin diferențierea sinelui în contact cu realitatea din afară, el comportându-se precum o excrescență a sinelui.

O mai puțin obișnuită rostire ne amintește că, odată văzută cu ochiul liber, lumea nu mai poate rămâne în starea de agregare corespunzătoare a ceea ce numim în mod frecvent realitate. Ceva asemănător se petrece și cu partea nevăzută a lumii: odată intuită, nu va mai fi la fel în pasul următor al pătrunderii instinctive în interior. Cu alte cuvinte, sub observația noastră, indiferent în ce mod am face-o, lumea se metamorfozează, așa încât ni se induce sentimentul unei trăiri iluzorii.

O individualizare a ființei umane se poate face în primul rând prin figura sa, deși nici ea nu ne este accesibilă direct. E nevoie să apelăm la o oglindă pentru a lua contact cu o parte din felul în care ne prezentăm ca ființe umane în fața celorlalte ființe asemenea nouă: „*poți atinge ceea ce nu poți atinge / dar ceea ce vezi / e în fața oglinzii / nu în fața ta*” (p.81). Dar mai putem ști despre noi înșine și din felul în care constatăm că ne reflectăm în ochii altora. Ar mai exista, prin intermediul tehnologiei moderne, și fotografia, filmul ș.a., dar până la urmă toate acestea se reduc la primele două. Însă, indiferent de cât de multe date am afla despre ființa noastră, niciodată nu vom putea dezvălui totul, de aceea eul poetic, îndrăzneț

cum îl știm, se simte dator să probeze orice: „*încerc să fac față imaginii / din care a apărut lumea*” (p.82). Asta o confirmă în mod răspicat simplul mit al lui Narcis. În aproximativ același context s-ar înscrie și legenda biblică în care, după ce primii oameni au “mușcat” din pomul “cunoașterii binelui și răului”, li s-au deschis ochii și și-au putut descoperi goliciunea. Aceasta nu reflectă altceva decât funcția duală a intelectului uman, adică aceea de a fi subiect cunoscător și obiect de cunoscut. Astfel, omul a început să se cunoască și din afara sa, chiar dacă acest fel de cunoaștere pune în umbră cunoașterea de sine. Și chiar dacă ne aflăm în era informației generalizate, omul rămâne încă o entitate necunoscută. Chiar și o clonă, un alt eu, nu știm bine dacă ne e prieten sau adversar. Spațiul virtual, de pildă, adăpost ideal al multor dedublări, aparține doar minții noastre și nu poate fi desprins de aceasta, izolat și analizat.

Florina Zaharia

De aceea, lucrurile par a se petrece ca într-un univers al inversiunilor de tot felul. De pildă, într-o lume în care mama, deși dispărută, trăiește doar pentru că este invocată, însă cuvintele care merg către ea mor de drum: „*dragă mamă / această scrisoare a murit / și oasele ei putrezesc în tine / această scrisoare nu a fost descifrată / atârnă asupra pământului / mai grea decât tine.*” (p.45). E ca și cum poeta ar încerca să recreeze haosul originar sfidând câteva legi importante ale univer-

(continuare în pag. 7)

sului. O exuberanță a eului liric în fața oglinzii, cu dedublări ființiale, stări cvasihipnotice, fără a ignora însă umbrele concrete ale existenței...

“Eua” o consacra total pe poetă, unică astfel în peisajul poeziei feminine românești, conturându-i definitiv în traiectoria liricii individuale mitul eului, precum și șocul vizual cultivat la modul preponderent contemplativ, atingând în acest volum noi dimensiuni, superioare celor anterioare. O poezie remarcabilă prin imagistică, sugestie, dar mai ales prin feminitate. De la titluri (să amintim în treacăt doar femininul numelor celor trei părți care structurează volumul: *biografiica, întunerică, eua*) și până la ultimul vers, Florina Zaharia ne îmbie într-o lume a gingășiei și fragilității, o lume în care, fără să vrea neapărat, ne obligă să-i dispăm - de preferat prin simpla contemplare individuală - angoasele și incertitudinile, până la identificarea și ocrotirea favorurilor: „*n-ai fi zis / că ar exista vreo despicătură / prin care să se ducă în gol / golul*” (p.84).

Poeta Florina Zaharia, într-una din ipostazele preferate de păpușă vie

În puritatea unei copilării petrecute la limita casantului, frânturile preluate din oniric, stările contradictorii, eua pur feminină a Florinei Zaharia cheamă la ludic și la emoție: „*vreau să fiu hârtie, adică să mă hăinuiesc cu scrisul în toate felurile...*” (p.78). Nimeni nu știe (în afară de poetă, desigur) cine este Eua, deși fiecare din noi tindem să credem că știm. Sau că măcar putem presupune. Oricum, despre o alternare de lumi este vorba. Una, pe care o știm a fi dintotdeauna a noastră, chiar dacă ni se mai strecoară uneori printre degete ca firicelele de nisip, și încă una, cel mai probabil o dublură a celeilalte, care, deși o știm ca iluzorie, reflectată

ca într-o oglindă, de multe ori, ni se pare mai aproape și mai potrivită cu noi. Un verset biblic ne spune: „După cum gândește omul în inima sa, așa este el”. Încercarea de recunoaștere în oglindă nu e posibilă decât prin analiză dispersională, nu prin integrare. Recunoaștem fragmente, niciodată întregul. Eua are origini adânci în interiorul ființei, ea recepționează tainic mesajele propriei sale ființe, devenind într-o voită autarhie propria sa reluare: „*sunt atât de departe / transformată în carne / în scârțâit de pielea ta și pielea mea / ca unic zgomot care trezește orașul*” (p.7). Dar gândurile noastre, în care „*eua și-a văzut venele / în zgomot și drumuri*” (p.18), conform unei teorii recente, au un impact direct asupra realității noastre. De aceea, imaginea lumii reciproce este una răsturnată într-o oglindă, care nu inversează decât stânga cu dreapta, nu și susul cu josul: „*cum să descriu privirea lipită de retina care privește și ea? / o mângâiere cu marginile atingând nemarginile*” (p.70). Deși o are pe eua, eroina lirică este o singură și se complace așa. Din acest punct de vedere am putea să ne imaginăm și că ne aflăm în miezul unui conflict între eul biografic și cel auctorial. Dar câte nu ne putem închipui! Dar la câte alte reflecții ne trimite îmbietorul vers al Florinei Zaharia - mereu o contemplativă iscoditoare, o atentă observatoare a lumii văzute în exclusivitate cu ochii eului poetic: „*și dacă închid cartea / privirea rămâne deasupra / ca un cer.*” (p.22)! Poezia pune pe tapet nu doar o intimitate dezvăluită ostentativ, ci și o magie indusă prin fascinație, printr-o străfulgerare de gânduri în pragul reveriei, cu o binemeritată acoperire de sens și de emoție. Autoarea e convinsă că lumea i se potrivește atunci când dublul său egou se manifestă cu gingășia unui copil, în omniprezenta potență a duioșiei, în limpezirea ideii de mamă (idee mai mare decât un univers), în trăiri febrile, temeri fără sfârșit, chiar și într-o lume a tenebrelor, dar cu inima deschisă până la naivitate, permanent pregătită pentru bucuria întoarcerii.

Metafora, deloc rar invocată, se dovedește a fi o armă subtilă în mâinile poetei: „*din pliurile rochiei ies bucăți de vânt și dimineți mai mari decât ferestrele*” (p.52). Și fiindcă poezia adevărată poate avea privilegiul de a iluziona până la indistinție, iată, într-o frumoasă speculație estetică, o încercare de a schița un scurt, dar șocant autoportret: „*ies din mine și încep o nouă zi.*” (p.74).

“Eua” Florinei Zaharia este o scriitură de confesiune lirică, un fel de epopee declamată la infinit, cu o intensitate lăuntrică a trăirilor care produce o puternică impresie în timpul lecturii.

Ion POTOLEA

Viena mea, viața mea

Numeri stelele fricii într-o noapte de maci înzăpeziți...
Coborând pe Mariahilferstrasse scufundată în marea
de meduze electrice, pe lângă vitrinele H&M, Levi's și
Jones...

Orașul își țipă spaima-n feerii, totuși te antrenezi printre
valurile de turiști spectrali, singur și bine dispus, e frig,
bate vântul și plouă, copaci cu glugă îți șoptesc că ești,
că-ți vei găsi viața intactă în magaziile celeste.

- Se leagănă o ciutură-n vânt,
bate un clopot, adânc, în pământ,
de bunicul meu Jo, nimeni n-o să-și amintească.

Te învârtești prin Albertina Platz- Auf wiedersehen, meine
Liebe, Do svidania moi drug, ti kanis, kali nichta
ai astăzi 57 de ani împliniți, te bucuri de aglomerație
și de respirația ta ca de un poem simplu, urci pe
terasa cafenelei Mozart și constăți efectul artei
Magritte: clienții își scot măștile chipurilor și
le așează pe masă ca pe mănușile de piele flască
iar capul lor rămâne invizibil, un vid în care
dansează tacâmuri de inox în care dispăre șuvița
de coniac sau de cafea.

- Răsare luna, albește stuful și samalâcul,
boii rumegă, vaca răsuflă, noaptea-i adâncă,
găinile chirăie, greierii țârăie,
de bunicul meu Jo nimeni n-o să-și amintească.

Iată, suntem priviți de sus în piața circulară,
prin rafinate bovindouri se plimbă o se plimbă o
panteră neagră, se oprește, ne privește ca și cum
ne-ar visa de secole, clipind hipnotizator
aruncându-te înapoi în timp, deodată se arată
la terasa liceului o fată, are părul lung
cât un concert de Chopin, mai purta sarafan,
când te săruta nepricepută sub castan. Of! Of!

- Vesel trece bunicul meu Jo
cu pălăria de praf ca aureola,
cântând, de pe capra căruței, cântona,
Horincea curge, căruța hurducăie, roțile zdrăncăne
De bunicul meu Jo nimeni n-o să-și amintească.

Aici în Albertina Platz, în anul 1955 luna noiembrie 15
o fetiță încălțată în ghete verzi, îmbrăcată într-un
palton roșu, semănând bine cu pozele din abecedar
înalță un zmeu sforăitor, cu panglici lungi fluturând
peste lanuri de sârmă, peste pâraie de roți, peste cuburi,

Boem@ 5 / 2013

în timp ce eu mă zvârcoleam în pânțelele mării,
împingând cu mâinile și cu picioarele marginile
absenței,
în patul de după sobă, unde mama urla mușcând
perna.

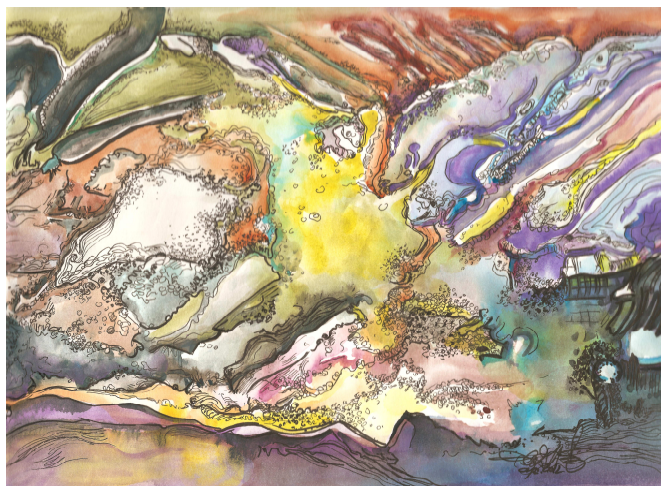
- Vesel bunicul meu Jo se întoarce
de la fierărie, de la porcărie și cânta cântona
"Copilul se naște copil și rămâne la fel
bătrânul se naște bătrân și rămâne la fel
și viței și mânjii și boii și păsările
dar de bătrânul Jo nimeni n-o să-și mai amintească".

Și-atunci toți au văzut cu groază la lumina lămpii
capul meu înfășurat într-un ștreang roz, translucid,
și-au crezut că voi muri ștrangulat de cordonul ombilical
pentru că eram îndărătnic și nu voiam să mă nasc, mă
țineam strâns cu mâinile de sfoara aceea de sânge
de coarda unui zmeu rătăcit care m-a smucit
zbârnăind în afară și huștiuliuc, am lunecat
ca un pește în râul zilei.

- Vin peștii călători, zboară pe cer...
Bunicul Jo se întoarce de la nisipărie
descarcă nisipul cu lopata și cântă
descarcă și melcii și căluții de mare
"Se leagănă o ciutură frunza se scutură
de bătrânul Jo, nisiparul, porcarul
și de căruța lui nimeni n-o să-și mai amintească".

Acum prin bovindouri se plimbă o se plimbă o
fetiță încălțată în ghete verzi, îmbrăcată într-un
palton roșu, semănând bine cu pozele din abecedar,
hipnotizând trecătorii cu privirile ei în care dorm secole.
Are doi ochi mari, când galbeni, când albaștri,
care te urmăresc peste tot unde mergi
clipind rar, liniștiți precum ochii panterelor.

Târgu-Mureș, 17 Aprilie 2013

Efigia culorilor (grafică mixtă) - Constanța Abălașei-Donosă

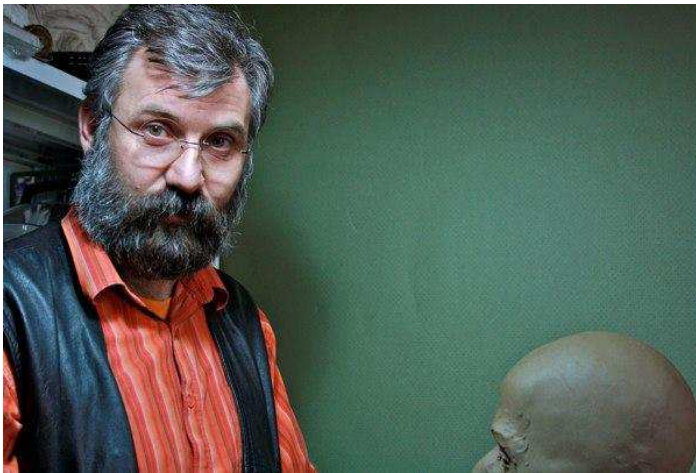
Despre școala românească de sculptură, numai de bine

Sculptorul Liviu-Adrian SANDU

Sculptorul **Liviu-Adrian SANDU** s-a născut în Galați, la 3 ianuarie 1968. Este absolvent al Academiei de Arte "George Enescu", Facultatea de Arte Plastice, Decorative și Design, secția Sculptură, promoția 1997.

Încă din perioada studenției s-a numărat printre artiștii participanți la numeroase expoziții colective și tabere de creație. Până nu demult a fost implicat în actul didactic, la instituții de prestigiu din orașul natal Galați și în cel al formării sale profesionale, lași. În universitatea ieșeană "Al. I. Cuza", în cadrul secției de Artă Sacră a Facultății de Teologie Ortodoxă, a predat discipline fundamentale, cum ar fi "Studiul Desenului" și "Anatomia Artistică".

În orașul natal a fost mai întâi profesor de desen în cadrul catedrei de Pictură din Școala de Arte, apoi profesor asociat al Liceului de Arte "Dimitrie Cuclin", unde a susținut cursuri la discipline precum "Studiul Formei și Prelucrarea Imaginii pe Computer", iar la universitatea gălățeană "Dunărea de Jos" a susținut mai multe cursuri de specialitate în cadrul secției de Pictură din tânăra Facultate de Arte, precum "Studiul Formei", "Perspectivă", "Prelucrarea Imaginii pe Computer" și "Comunicații Vizuale".

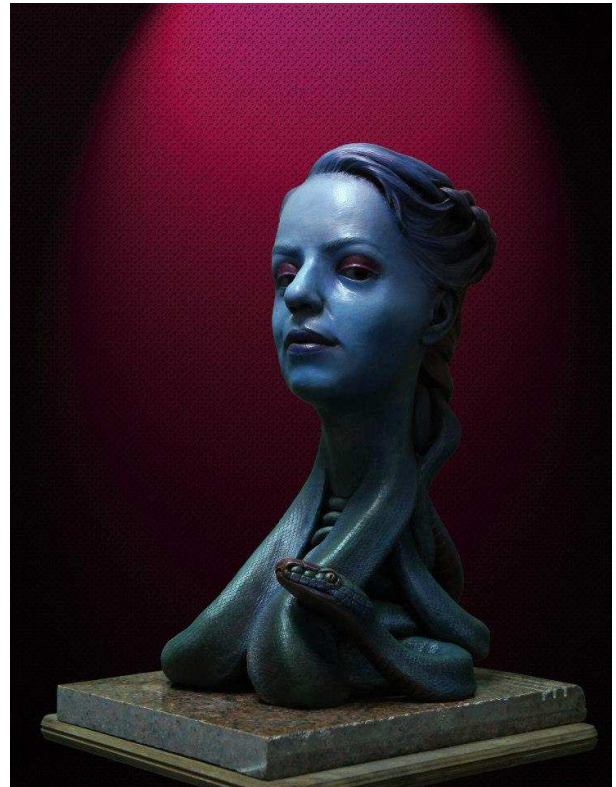

Sculptorul Liviu-Adrian SANDU

În calitatea sa de muzeograf în cadrul Muzeului de Artă Vizuală Galați, a fost implicat în organizarea mai multor activități culturale, dintre care a unei expoziții personale, eveniment petrecut în luna noiembrie a anului 2012, sub titlul "Emoții, Expresii, Fizionomii", pentru care a primit distincția de cel mai bun eveniment cultural al anului pentru secția Arte Plastice. Distincția i-a fost ocordată de către Direcția Județeană pentru Cultură, cu prilejul organizării, în luna ianuarie a anului următor, a ediției Galei Culturii Gălățene.

Cei prezenți la vernisajul expoziției sale au putut remarca numărul impresionant de vizitatori, totalmente surprinzător pentru un asemenea eveniment și care a demonstrat aprecierea dar și curiozitatea publicului gălățean față de lucrările sculptorului.

Liviu-Adrian SANDU este membru al Societății Sculptorilor Portrețiști din cele două Americi, secțiunea Internațional și *finalist*, anul acesta, la cea de-a 9-a ediție a concursului internațional de artă realistă organizat de către celebrul institut Art Renewal Center, recunoscut în întreaga lume că deține cel mai important muzeu virtual, și numărând peste 8 milioane de vizitatori unici pe an, institut care sprijină în mod exclusiv arta contemporană realizată pe principiul fundamental al marilor maeștri.

Lucrarea **Gorgona** a sculptorului **Liviu-Adrian Sandu**, nominalizată de curând în finala celebrului concurs de artă realistă, secțiunea sculptură, organizat de Art Renewal Center.

La următoarea legătură de pe internet veți putea vedea lucrările nominalizate ca finaliste la categoria sculptură, unde este prezentă și lucrarea **Gorgona**, aparținând sculptorului gălățean Liviu-Adrian SANDU:

[Art Renewal Center 2012-2013 ARC Salon™ - Sculpture Category Finalists](http://www.artrenewal.org/pages/salon_winners.php?contest=2012-2013%20Salon&page=Sculpture), sau la următoarea adresă:
http://www.artrenewal.org/pages/salon_winners.php?contest=2012-2013%20Salon&page=Sculpture

Concluzia este una firească. Ea ar fi aceea că avem sculptori, contemporani cu noi, cu care trebuie să ne mândrim, că școala românească de sculptură nu se dezmințe și continuă să se afle la cele mai înalte cote ale artei mondiale.

Redacția

Constantin OANĂ

Dragostea este simplă ca lumina zilei
 îndrăgostirea în schimb este tulburătoare
 ca înserarea.
 Un înger și-a strâns aripile
 și s-a așezat gânditor pe o lespede –
 e însușirea ta
 de-a fi mereu lângă mine.
 Îndrăgostitul vede ce nu văd alții –
 îngerul din celălalt.

Ca și lumina
 muzica este un car la care trag
 șapte îngeri cu șapte trâmbițe
 un car cu lemne de aur
 din Eden.
 La urma urmei
 muzica e o mare ființă rănită de moarte
 al cărei sânge curge
 spre iertarea păcatelor noastre estetice.

Noaptea este un somn
 iar luna
 visul care crește din el.
 Din potopul acestei neînțelegeri
 scapă numai cine înțelege.
 Lumea cealaltă este făcută
 din nemuritori.

Timpul curge între vii și morți
 din viitor spre ținuturile întunecate ale
 nordului.
 Timpul trece leneș dar la timp
 cu plugul pe chipul nostru
 el ne sărută cu patimă pe toate încheieturile
 vieții
 și crește-n urma noastră în arbori de furtună.

Apocalipsa este suita de transformări
 ce au loc în sufletul omului
 hotărât să-și schimbe viața.
 Căci ultima carte a Bibliei se încheie așa:
 "Și-am văzut un cer nou și un pământ nou."
 Și ce combinație mai fericită
 între cer și pământ
 poate fi alta decât omul?!

Tinerețea fără bătrânețe
 este a omului de lângă Dumnezeu
 iar bătrânețea fără tinerețe
 este a fiului rătăcit.
 Acesta a fost iertat
 dar cu prețul pierderii tinereții.
 Că dacă dragostea iartă totul
 timpul în schimb nu iartă pe nimeni.

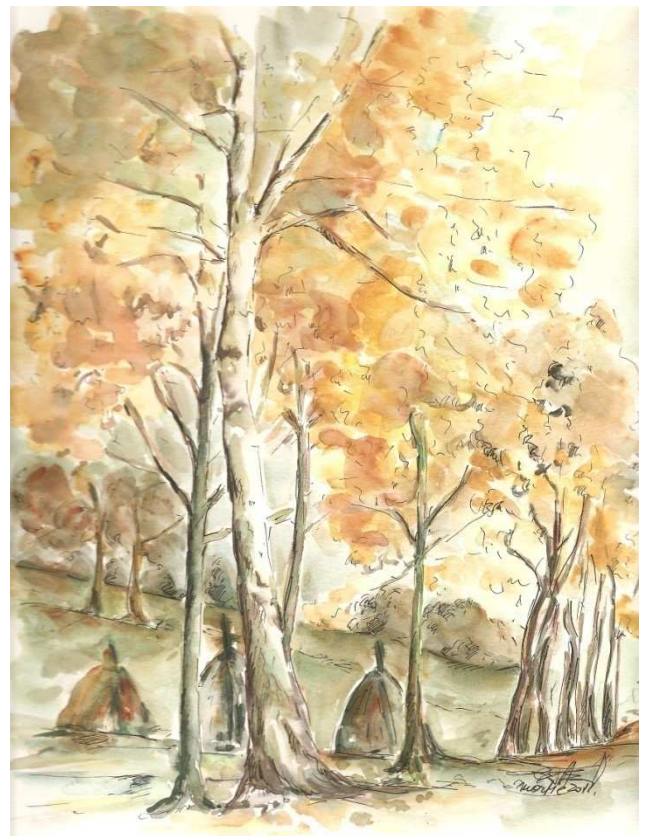
Când ai dobândit percepția simultaneității
 nașterii și a morții
 nu te mai afectează pierderea tinereții
 deoarece tinerețea propriu-zisă
 și viața aceasta
 nu sunt nimic pe lângă
 tinerețea fără bătrânețe și viața fără de
 moarte.
 La fel este și cu prigonirea din lumea asta
 pe lângă ceea ce înseamnă primirea în
 cealaltă.
 Fără prigonire nici n-ar fi posibilă
 ieșirea din lume
 așa cum cere Dumnezeu.

A alege între bine și rău
 între frumos și urât
 între adevăr și minciună
 este un nonsens.
 Că ce om cu mintea întreagă
 s-ar apuca să facă așa ceva?
 Să deosebească da.
 Pentru a nu sta prea mult pe gânduri
 bătrânul șarpe a inventat falsul
 falsul adevăr
 frumusețea falsă
 binele aparent
 falsul cu toate variantele lui.
 De aici alegerea de aici Turnul Babel cel
 nou.
 Nu fiecare cu adevărul lui
 căci adevărurile despart
 ci fiecare cu apropierea lui de adevăr.

Sfârșitul lumii!
 Teroare de care nu putem scăpa
 decât ieșind din lume.
 Să ne gândim la Lot și la familia sa
 la cum au părăsit ei Sodoma
 la îndemnul îngerului
 și la ce s-a întâmplat
 cu femeia lui
 dacă s-a uitat în urmă.

Constanța ABĂLAȘEI-DONOSĂ

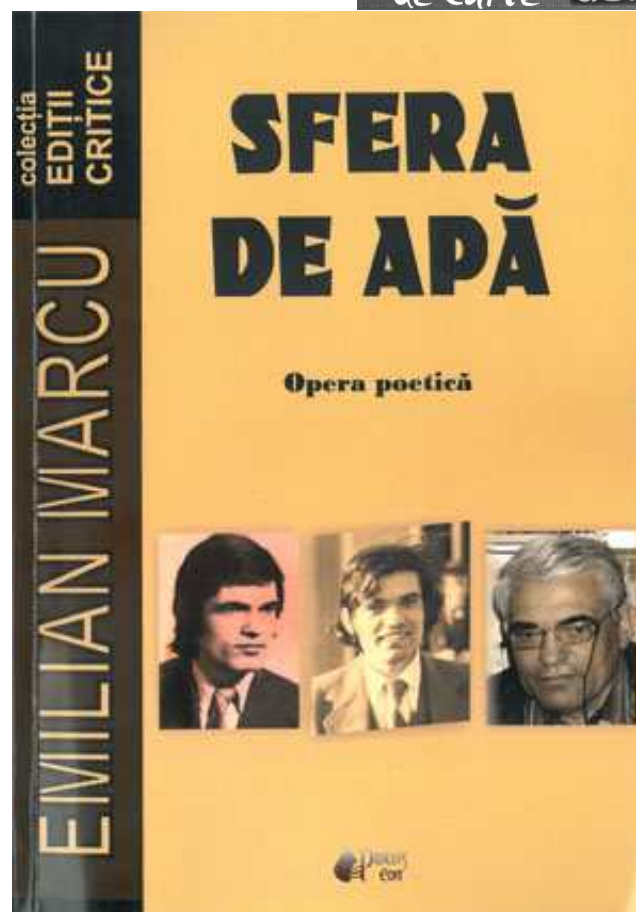
Dumitru ANGHEL

“Sfera de apă - Opera poetică”, de Emilian MARCU

Un *op* masiv, format înalt, de 722 de pagini, semnat de scriitorul Emilian Marcu la *Princeps Edit*, Iași, 2011: „Sfera de apă” - Opera poetică -, în Colecția Ediții Critice, coordonată de Daniel Corbu, adună poeme din doar zece volume, dintr-un total de douăzeci și două, din *opera lirică* a poetului, alături de alte patru cărți de proză; un palmares editorial de douăzeci și șase de cărți de literatură autentică, convingătoare, definitorie pentru un destin de creator. *Tomul* este impresionant prin numărul de pagini, prin cele 125 de *ilustrații* din viața literară și viața personală ale poetului Emilian Marcu, prin numeroase pagini de *referințe critice* la cărțile sale, prin aspectul tipografic și prin toată alura sa de *carte-bilanț*, în ciuda neincluzerii, probabil din motive de... “politică editorială”, a volumelor “*Sub zodia Traciei*”, 1979, “*Sigiliul Toamnei*”, 1982; “*Îngândurat cu muntele de soare*”, 1996; “*La porțile singurătății*”, 1998; “*Flori pentru August*” și “*Scoica sonoră*”, 1999; “*Umbra și îngerul*” și “*Țăranul zidit*”, 2000; “*Coroanele împărătești*”, 2003; “*Atlet moldav*” și “*Melancolia șarpelui*”, 2004; “*Mormânt în metaforă*”, 2007, de care amintesc criticii literari Adrian Dinu Rachieru în *Prefață*, Theodor Codreanu în *Postfață* și Paul Gorban în *Itinerar biografic*, cu explicațiile de rigoare.

În fine, nu critic opțiunea editorilor în selectarea volumelor poetului, doar îmi exprim nedumerirea referitor la structura și ordinea cronologică a apariției celor zece volume antologate, pe un palier temporal de 37 de ani, după o includere aleatorie și derutantă în “*Sfera de apă*” – Opera poetică. În consecință, *recenzia* mea va avea un parcurs calendaristic în concordanță cu anul publicării cărților, considerând că mă apropii mai real, mai convingător de adevărul evoluției artistice a poetului Emilian Marcu și voi începe cu *debutul* editorial, “*Nunta în sâmbure*”, Editura *Junimea*, Iași, 1974, chiar dacă sunt selectate doar trei poeme (“*De două mii de ani*”, “*Fântânarii*” și “*Somn în câmp*”), despre care, dacă m-aș întoarce cu aproape 40 de ani în urmă, aș putea spune că tânărul poet Emilian Marcu, care bătea la porțile consacării literare, era educat în spiritul idealurilor fierbinți ale unei Istorie, de care să nu ne fie rușine: “*De două mii de ani aud cum urcă / Ciobanii-n munți, prin fluieru cioplite, / De două mii de ani și parcă / Potecile sunt roase de copite*” (“*De două mii de ani*”, pag. 53), în prozodie clasică, cu rimă încrucișată, ca la clasă, la orele de limba și literatura română. Ca să-și păstreze “*credința*” în idealuri și-n dragoste de neam, pe “*litera de lege*” a unui patriotism, curat și sincer, fără atingerile mânjite de demagogia desuetă și vulgară, strident patriotardă: “*Stau gârboviți pe marginea fântânii, / Își trec pe mână lanțuri ruginite / De parcă-ar scoate din pământ o casă, / De parcă-ar scoate din pământ morminte*” (“*Fântânarii*”, pag. 53).

Ori să promoveze, în tonalități bucolice, mirajul unui univers nativ, primitiv și curat, curat și cinstit, cinstit și cu “*dimineți*” senine-n priiviri: “*Ce bine-i să te culci vara în câmp, / s-adormi cu iarba fragedă pe buză*” (“*Somn în câmp*”, pag. 54), o poezie cuminte în armonii de sărbătoare, pe partituri de imn național și fanfară de sărbătoare a sufletului, între ludic și elocvent, expresiv și demonstrativ, cum îi stă bine unui poet la prima sa carte...

Publică, apoi, trei ani mai târziu, volumul “*Amiaza câmpiei*”, tot la Editura “*Junimea*”, Iași, 1977, constant în plan prozodic, dar cu un mic salt într-un univers tematic, restrâns la o “*geografie*” rurală, pastelată idilic, pe un portativ... “*semănătorist*”-retro, nefiresc de... tradițional la un poet cu opțiuni lirice în avans și o tentă programatică de *experiment* poematic: “*Stăteam pe saci ca într-un pat / Și către nord călătoream pe sâni / ... / Apoi în car am adormit plângând / Că nu văzusem cine îmi vorbise*” (“*Grăul din saci*”, pag. 57). Doar cinci poeme din acest volum din 1977, cu o lirică de factură coșbuciană, ca un *imn* de măreție pentru Măria-Sa țăranul român: “*Ascultă, Doamne, cum vorbesc țărani / Prin scârțâitul carelor cu ei, / Se spovedesc despre recolta asta, / Au palma roasă de la sacii grei*” (“*Holda cerească*”, pag. 59), ca un ecou reverberant al unei copilării fericite într-un univers rural, din care poetul pare a se desprinde cu greu, sau căruia îi rămâne tribut, pentru că nu acceptă dezintegrarea, destrămarea și anularea brutală a echilibrului și a “*veșniciei*” satului românesc de care vorbise poetul-filosof de la Lancrăm, dar care începuse odată cu colectivizarea și degringolada politică a anilor '50, anul nașterii poetului Emilian Marcu: “*Ascultă, Doamne, cum vorbesc prin semne / Țăranii-n câmp cu străbunii lor / Și nici nu simt c-au palmele asprite / Și bățăturile crăpate-n palme îi mai dor*” (Idem), ca o biografie dislocată, dintr-o lume frustrată, de multe ori resemnată.

Doar cinci-șase poeme din volumul “*Neliniștea singurătății*”, Editura “*Junimea*”, Iași, 1987, dintr-un ciclu tematic, “*Privighetorile vulturului orb*”, cu o metaforă-simbol, *vulturul orb*, într-o perioadă de

(continuare în pag. 13)

căutare a altui orizont liric, abrupt și spectaculos, de o violentă expresivitate uneori, față de poezia din volumele de început. Modifică și registrul formal, când atacă în *piano-forte* cu o prozodie modernă, renunțând la clasicul *catren* și la tradiționala *rimă*, cu un prim semnal în compartimentul poeziei de formă fixă, *sonetul*, pe care-l va restructura în câteva alte volume, asumându-și *alibiul* rafinementului în "*Mormânt în metaforă*", neinclus în această masivă antologie. Un orizont liric, așadar, cu o poezie mai elaborată, ușor ermetizată prin insistența pentru o obsesivă metaforă, *vulturul orb*, dar sigur cu o altă voce lirică, cu un *timbru* mai... baritonal, mai convingătoare și mai promițătoare pentru destinul său poetic: "*Ca un cort ireal peste lume / Vulturul orb veghează / Fețele albe ale morților noștri / Învelindu-le ca pe niște ouă, / Ca pe niște ouă învelindu-le-n rouă*" ("Cu penele albe...", pag. 67), sau cu un îndrăzneț semnal de inovație în poezia de formă fixă, *sonetul* "Gura de rai", pag. 68, cu 14 versuri dar cu altă structură, trei catrene și doar două versuri, în locul sonetului tradițional de două catrene și două terține.

Din "*Lecție pe Ostrov*" sunt selectate 35 de poeme, în creștere la inițiativa editurii, din câte vor fi fiind în volumul din 1995, pe o altă matrice lirică, cu *semnele* unei alte personalități poetice, cu vers larg, amplu și maiestuos, cu o vizibilă, insinuantă disproporție față de prozodia clasică, dar și cu un univers artistic, tematic și estetic, altul decât cel cu care poetul Emilian Marcu își semnalase prezența, discret și cuminte, în *lumea bună* a Poeziei, "regina" neîncoronată a tuturor artelor. Treizeci și cinci de poeme, așadar, în care laitmotivul lexical este... *Ostrov*, prezent și în titlul cărții, prezent în mai toate poeziile, într-o ritmică obsedantă, cu nuanțări de patologie tematică, deși "Nici un semn din afundul straniei stări, / nici un semn nu se-arată pe Ostrov". ("Mesagerul straniei lumi este un manuscris", pag. 174).

O stranie și totuși palpabilă simbolistică, uneori greu de descifrat – pe alocuri pedantă, doctă, abstractă - venită dintr-o sursă de bibliotecă, demonstrează că geografia poetică, lirică a domnului Emilian Marcu are ușoare adieri de lecturi molcom digerate, o lume în afara cunoașterii dintr-o copilărie-argument, chiar o lume aparent străină: "*O lumină ciudată pe Ostrov, / o lumină ciudată, lăptoasă cum ceața / ... / În această lume ciudată?*" ("O lumină ciudată", pag. 176), ca o perspectivă existențială ipotetică, cu rătăciri și căutări prin tot felul de labirinturi temporale ori spațiale, mai mult iluzii: "*Cu înfrigurare, pe Ostrov pășeam / Ca pe un târâm de secolii uitat*" ("Sălbateca ploaie", pag. 177).

Ostrovul, lumea lacustră și misterioasă a unei Delte imaginare, cu simbolistica unui *ideal* atins miraculos, are frisoane de neadaptare, cu impact de *stop!*, ca un *contrapunct* dizarmonic din "Clavecinel bine temperat", de J. S. Bach, cu senzații de rece și de disconfort sentimental: "*O ghilotină sunetul clavecinului, / O manta de ploaie pe un ocnaș*" ("Clavecinel", pag.183); iar poetul, un intrus, un străin, un inadapdat: "*Floarea aceasta pe Ostrov este un ocehan pentru îngeri, / Un uriaș labirint în care nu ai cum pătrunde, / Din care nu ai cum ieși*" ("Floarea de lotus", pag.184). Așa pare orizontul geografic, și biologic, și sentimental, în care poetul, născut pe un târâm de Moldovă calmă, tihnită și echilibrată, nu are ce căuta, nu se poate adapta, nu se poate integra, pentru că toată această

lume dintre ape este doar: "*O stare de cântec, o stare de spaimă. / O stranie stare-ntre astrele ploii*" ("Privire-n amurg de pe Ostrov", pag.188).

De aceea, pentru poetul moldav, *Ostrovul* nu este decât o "Fata Morgana", un ideal de neatins sau doar un popas turistic între atâtea și atâtea semne de întrebare, la care poetul n-a aflat răspuns: "*Căci atât de ciudat și de-aproape / Părea Ostrovul privit prin ocehanul de trestie*" ("Între noi altarul de stele", pag. 195). Senzațiile, educația, recesiunile dezolante și toată tevatura sentimentală, generatoare de idei poetice sunt împrumutate, au o gamă cremoasă de livresc, fără consistența faptului trăit, în copilărie sau într-o viață totală, și-atunci, *Ostrovul* nu este decât un liman, un țel, o speranță, un vis neîmplinit, sau un vis perpetuu și, de aceea: "*Pe Ostrov o liniște-adâncă - fântână în deșert - / ca în cosmice spații / ... / Și toată această alergare, o fugă am putea spune rubatto, / Pianissimo, crescendo, și iarăși alegro, tremolo*" ("Sonată pentru orgă de mesteceni, un caval de frasin și un nai de tei executată într-o dimineață în zori", pag. 205), ca o *Simfonie a Destinului* beethovenian sub bagheta lui Herbert von Karajan, pe partitura unui ideal. Sau, "*Acolo între luturi, pe Ostrov, singurătatea / Este starea de veghe / ... / Cine mai poate de toate acestea să scape? / Cine mai poate de toate / Cine mai poate...*" ("Lecție despre singurătate", pag. 208), ca o stare de suflet generatoare de tristeți și nostalgii, grefată pe o tehnică a versificației nouă, modernă și o încercare de a se depăși ca poet.

Volumul "*Muzeul de sate*", Editura Junimea, Iași, 2001 se bucură de o atenție mai mare din partea editorilor, deoarece are rezervat un loc mai însemnat în antologia "Sfera de apă" cu 92 de poeme, care alcătuiesc o polifonie lirică, nostalgică și respectuoasă "*cronică*" rurală, un omagiu adus țaranului român și *veșniciei* sale, peste care s-au năpustit nedreptăți ale unei Istorie, ce i-a fost impusă și i-a zdruncinat echilibrul și perenitatea. Exilat sufletește din arealul biografic, unde i-au rămas părinții și bunicii, poetul Emilian Marcu și-a construit un fel de *muzeu*, ca o catedrală a spiritului, în care "*icoanele*" copilăriei îi sfințesc personalitatea și-i dau dreptul la nemurire: "*Cantr-un muzeu cu ușile ușoare / Intrăm în sat cât mai avem părinți?*" ("Muzeul de sate", pag. 71). Și, ca să fie și mai convingător, poetul revine, din respect pentru lumea frumoasă și tradițională a satului, la prozodia cuminte și tradițională și ea, cu ritm și rimă, încrucișată de regulă (1-3; 2-4); ca o întoarcere spre clasiicii Alecsandri, Eminescu, Coșbuc: "*Și-așa călătorim înspre bunici, / Și-așa călătorim până departe. / Pășim sfioși ca-ntr-un muzeu aici / Că fiecare sat este-un muzeu de sate*" (Ibidem). Cu adevărat, poemul "Muzeul de sate", care a dat și titlul volumului din 2001, este un poem-simbol al unei *lumi ancestrale*, prăbușită în ideologii precare, naive și pe o constantă a globalizării cu "sechele" morale pe termen lung, dar stabilește și o tematică de... "coloratură", cu o metaforă, *Muzeul*, ca o nostalgică și protestatară atitudine: "*Pășim sfioși cu genele-n broboane / Pe-un teritoriu vast și ireal / Ca într-o lume-nchisă-ntre obloane / Cu veșnicia caselor pe deal*" (Op. cit., pag. 71).

Este, așadar, un poem-*uvertură*, care direcțio-

(continuare în pag. 14)

(urmare din pag. 13)

nează întreaga tematică a volumului, pliată pe un exercițiu poetic, cu un diapazon în *La* cu variațiuni, ca în alt poem: "Acasă-ajung cu umbra mea întreagă; / Acasă-nseamnă împlinitul dor" ("Acasă", pag. 72), adică un reper, speranță și liman, capăt de drum într-un impas sufletească, într-un refuz al înstrăinării. Întoarcerea acasă, văzută ca o stare de echilibru și împlinire, este obsesivă, o stare sufletească, ca un laitmotiv al întregului volum, patetic și reconfortant totodată: "Mă-ntorc în sat străfulgerat de sorți, / Și tot mai des același gând mă-nvață / Să mă găsec în rama dintre porți / Cu dorul așteptării tras pe față" ("Stare – IV", pag. 77).

Poetul Emilian Marcu recuperează imaginea-simbol a țaranului, "talpa țării" de odinioară, robul dintotdeauna, nedreptățitul perpetuu, sacrificatul Istoriei, și pe câmpul de luptă, și pe "câmpul" ideologiilor-experiment, dar păstrându-și încă o aură de inocență și curățenie sufletească, țaranii care: "Din când în când ei se întorc în gând / Din dealurile trase pe privire / Străbuni plecați cu trudă în pământ, / Ei îmbrăcați în nemurire", pag. 80). Adică, țaranul român, pe care poetul îl îmbracă în nemurirea meritată a unei națiuni, a unei țări de țărani, și-i face un act de identitate, ca un C.N.P. al demnității: "Costumul popular îi e costum de gală - / Știe c-acesta-i pașaportul de țaran / ... / Acest țaran ce-a învățat de toate / Pentru pământ își are pașaport" ("Pașaport de țaran", pag.81); acel țaran român, care: "...mă întreabă dacă s-ar putea vreodată / numele lor curat s-apară într-o carte" ("Țăranii", pag.86). Poetul deplânge marginalizarea, pauperizarea morală și de stabilitate socială a țaranului, într-un strigăt-semnal, ca o voce disperată și un protest în genunchi: "Cine, Doamne, oare cine plânge / Între două dealuri umbra de țaran / Și-n surpare lacrima și-o frânge / Că țaranul e-un muzeu contemporan?" ("Epitalam", pag.102), iar implicarea sa, mai mult un adagio sentimental, îi tulbură sufletul și amintirile: "Și aud o voce: «S-a întors băiatul» / Și-o ninsoare blândă tulbură tot satul" ("Motiv de tristețe - IV", pag.105). Este "Simfonia Destinului" unei categorii sociale damnate, țaranul român peste care au trecut toate urgiile Pământului, iar toată poezia poetului este *Imn* închinat nemuririi țaranului și dreptului său la veșnicie, prin continuitate biologică și istorică: "Înnobilăți de-atâta mers pe jos,/Copiii de țărani din lumea toată/Străfulgerați de geniu și frumos / Sunt mai curați ca pâinea cea curată" ("Copiii de țărani", pag.156).

Din volumul "Fețele insomniei" - poeme patriotice – Ed. Augusta, Timișoara, 2001, sunt alese nouăsprezece texte, patriotice și nu prea, cel puțin în semantica consacrată, acceptată de Dicționar, cu o tematică pe care poetul Emilian Marcu a împrumutat-o din celelalte cărți ale sale - satul, țaranul român, veșnicia, acasă, părinții și străbunii - cu o gestică retorică pentru simboluri poeticești demitizate, nuanțate liric cu o anume nonșalanță.

De pildă, lirică patriotică ar decurge și din ideea de perpetuare a dragostei de țară, dacă: "...învelit în rouă tata mă trimite / Lumii ca pe-un sâmbur gata de-ncolțit / Să păzesc lumina dintre oseminte / Ce de-atâta umblet, iată, s-au tocit" ("Poem pentru marea călătorie", pag.24). În planul Construcției, poemele patriotice păstrează prozodia tradițională cu ritm și rimă, de preferință încrucisată, sau poezia de formă fixă, cu o anume apetență pentru sonet.

"Cartea celor optzeci și opt de taine", Ed. Em.Ol.Is,

lași, 2009, are în antologia "Sfera de apă" doar optzeci și șase de poeme, cu un unic titlu, *Taina*, pentru că lipsesc două, a șaptesprezecea și a optsprezecea (?!), fiecare cu un subtitlu *literal*, esențial, definitoriu, care contrazice cumva tapajul numerotării cu numerele *ordinale*, păstrându-se în nota originală a scriitorului Emilian Marcu de a găsi formule noi și interesante în arta sa literară. *Taina* capătă valențe metaforice evoluând tematic pe cursivitatea și amplitudinea unui laitmotiv muzical, pe *crescendo-ul* din Bolero-ul lui M. Ravel, ca o obsesie a unei prezențe poetice între ideal estetic și inefabil social, grefat pe *mitul Grădinarului*, cu o simbolistică ușor lozincardă dar fără nuanțările derizorii ale semanticii sale compromișă de "ticuri" politice. Aura ușor mistică a *Grădinarului* induce un surprinzător debușeu liric spre arta poetică a mesianicului dar evoluează pozitiv spre rolul de făuritor de frumuseți și valori etice în arta poetului: "Odată cu bobul de grâu intrat în desăvârșire / Grădinarul, în taina lui, este mire" ("Taina a doua sau desăvârșirea lucrării de artă", pag.256).

Poetul se recompune cu fiecare nouă ipostază a *Grădinarului* și-și justifică gestică, rezultată din mirări, din nedumeriri, din speranțe și din căderi, din spaima întrebărilor fără răspuns, din mistica neînțelegerii atâtor mistere ale creației divine: "Intrat în uimire ca-ntr-o tainiță sfântă, /.../ Grădinarul privește și intră-n uimire, / Cămașa de rouă îl strânge și pare atât de subțire /.../ Miracole, semne cerești tainele-i ireale" ("Taina a treia sau despre uimire", pag.257). *Tainele* lirice ale poetului sunt *ritualuri* laice, ipostaze ale unei identități artistice de... "actor" cu grimasele și povara sufletească a atâtor alte și neliniștitoare stări sufletești, pe care, de cele mai multe ori nu le poate ține în frâu. Există atâtea grave neliniști și dramatice contorsiuni sufletești, în contrapunct cu nevinovate agitații de paradă, încât poetul este pus de multe ori în situația de a fi strivit de incertitudini de tot felul: "Singur eram în pus-tiul saharian / Năpădiseră-n somn ființe ciudate -/ Abia într-un târziu mi-am dat seama" ("Taina a douăzecișiopta despre un requiem pentru îngeri", pag.281).

Există în acest volum o incontrollabilă stare de agitație lăuntrică, ca o țâfnă de copil răsfățat, cu tendințe spre joc și gratuitate, care salvează, surprinzător, tocmai ipostazele vulnerabile ale liricului. Paradoxal, dar aici, în acest Joc al *Tainelor*, poetul Emilian Marcu are cea mai stabilă poziție de scriitor *militant*, în sensul cel mai... publicitar al cuvântului, pentru că, în cele 86 (88) de *Taine*, și-a jucat cartea de poet serios și modern în egală măsură, capabil să-și gestioneze adrenalina sentimentelor, evitând să le direcționeze spre linia modei poetice în tonuri licențioase a generației "belicoase" din ultima vreme. Din aceste motive, poezia sa pare "clasică", cu tot riscul inevitabil al ghilimelelor, dar se salvează prin autenticitatea prozodică și fier liric controlat.

Cum spuneam mai sus, *Grădinarul* rămâne o metaforă definitorie pe coordonate de etică lirică, ca o "ars poetica", în doze homeopatice, iar poetul își păstrează aura de artist al cuvântului cu toate ingredientele unei ideologii acaparatoare: "Precum palmele Grădinarului, / Încropesc poeme pentru tinerele plante /.../

(continuare în pag. 15)

Scriu poemul acesta și sigur / Mileniu-și începe surparea / În tristul periplu lumesc?" ("Taina a șaptea sau despre scrierea poemului în zori", pag. 261).

Tehnica prozodică a *Tainelor* rămâne formula lirică cea mai convingătoare pentru... inovațiile poeticești ale poetului Emilian Marcu și, în ciuda unei ușoare, aparente prețiozități, importante sunt talentul și autenticitatea lirică, artistică. Sub pavăza acestei formule prozodice, poetul rezolvă inspirat dificultățile de comunicare cu cititorii săi, pe teme dintre cele mai neobișnuite, de la un lirism al labirintului sufletesc, moral și etic, până la faptul banal, oarecare, pe care le transformă în poezie: "Ca pe o poartă spre centrul Universului, spre tainița lumii, / Întru pe ușa Bibliotecii Centrale / Din Piața Mihai Eminescu din Iași /... / Pe ușa înaltă, încântată-n feronerie / Întru în Universul Cuvântului /... / Păzesc (soldații...) să nu fugă cuvintele din manuscrise în stradă / Să nu intre tăcerile în noi, / Să nu ne inunde melancolia" ("Taina a cincizecizecincea sau despre cum autorul devine o umbră", pag. 308).

Cu volumul "Zăpada timpurie", Ed. PIM, Iași, 2010, poetul Emilian Marcu lasă să se înțeleagă că *Sonetul*, poezie de formă fixă, rămâne "iubita de taină" a liricii sale, cu o consecvență imposibil de perturbat și surprinde prin ingenioase formule prozodice. Păstrează codul numeric standard, clasic, cum afirmam cu referire la alte cărți de sonete ale sale, de 14 versuri, dar modifică din nou, în cele 119 poeme selectate din "Zăpada timpurie", structura strofelor (4-4-4-2) și plusează chiar, în vreo patru-cinci poeme, cu strofe mici (2-2-2-2-2), de 12 sau de 14 versuri. Subintitulat orgolios "Ultimele sonete de dragoste din mileniul II", volumul acesta, cu o tematică în exclusivitate erotică, păstrează aceeași manieră arhitectonică dominantă de rimă încrucișată (1-3; 2-4), cu o alternanță simetrică de vers alexandrin, de 16-17 silabe, sau în formulă de 7-8 silabe: "Nu pun iubirii nici zăgaz nici lacăt / Cum pui la uși care demult nu s-au deschis / În crugul iernii fulgii mari dau scapăt / Tot luminând o taină de proscris" ("Nu pun iubirii...", pag. 349).

Sentimentul iubirii se naște din matricea unui jurământ, al unui regret din dragoste rănită, sau apusă, sau neîmplinită: "Că te-am iubit nu poate fi tăgadă / Cum nu-i tăgadă apa unei ploii / Purtăm pe buze-o caldă, grea zăpadă / De parcă-am trage-n ceasuri nisipul înapoi" ("Că te-am iubit...", pag. 396). O poezie erotică, ușor tristă, parcă mereu neîmplinită, parcă mereu pierdută, dă sentimentului iubirii un spațiu al nemărginirii, ca un frison al dezamăgirii, pe partiturile meditativ-elegiace ale unui lied de Franz Schubert: "Iubirea mea pierdută ca roua pe răsură / Te-am regăsit în gânduri și în spăimoase stări / Tăceri incendiare în trupu-ți de arsură / Se-nchid în disperare precum nisipu-n mări" ("Iubirea mea pierdută...", pag. 435). Un singur sonet este datat, personalizat ca întâmplare erotică, 7 iulie 1997, parcă prea trist, ca o litanie, regretul unei iubiri pierdute, în tonalitate preclasică, melodramatic, cam nefiresc pentru tonusul optimist al poetului: "Întoarceți-vă clipe măcar o clipă doară / Să vă străbat cu gândul din neștiuta stea, / Ca o durere blândă simt taina se destramă / În tâmpetele-mi aprinse, în spaima ce mă vrea" ("Întoarceți-vă clipe", pag. 447).

Ca să modifice registrul liric în gamă erotică, ca o speranță, ca o împlinire a iubirii, reprimându-și drastic melancolia, pe ritmul unui menuet săltăreț, ceremonios, festiv: "Și-acolo te-am regăsit, iubito, sub zăpadă, / Când

florile de vișin învață să te vadă" ("Te-am regăsit...", pag. 449). Pentru că poetul este într-o permanentă stare de iubire și de vis romantic, de povești de iubire mereu luate de la capăt, cu o simbolistică greu de descifrat: "A câta oară, iată, iubirea-mi dă târcoale? / Sunt zarzării în floare, zăpada a căzut? / Lumina în icoană-i grea. Pe cer orbite-s goale, / De cât sperat-am s-aprind un început" ("A câta oară...", pag. 452). Ca o declarație de dragoste perpetuă, eternă, în maniera simbolist-minulesciană, poetul de secol XX-XXI perorează în acorduri declamative, cu o anume duioșie a mărturisirii: "N-am să-ți aduc din rătăcite porturi / Nici giuvaieruri nici mățasuri moi / Decât un strop de rouă în chivoturi / Cu timpul rătăcite-n neștiute ploii" ("N-am să-ți aduc...", pag. 467).

Nouăzeci și opt de poeme de mare întindere, savant elaborate, stufoase, cu ritm prozodic de amplitudine, peste numărul de silabe ale alexandrinului, alcătuiesc selecția editorilor din volumul "Arta grădinarului", Editura Junimea, Iași, 2011, un orgolios alter ego al poetului Emilian Marcu, ca un testament literar, ca o ars poetica, pe un spațiu tipografic generos (paginile 471-578) al antologiei "Sfera de apă": "Arta Grădinarului cu propria-i muncă se confundă. /... / Hubloane cerești îi acoperă truda: / Miresmele florilor îl înobilează /... / E singurul punct de sprijin în Univers: arta lui" ("Printre manuscrise vechi", pag. 473).

Grădinarul, metaforă a creației, ca o ritualică a Artei, reprezintă un punct de reper pe canavaua Istoriei Civilizației Umane, de la roată, scriperea de geniu a Comunei Primitive, din grottele Neanderthal-ului: "Grădinarul intră în trepidație, / În starea lui de imponderabilitate /... / Arta lui din mâinile lui se lasă rostuită / Într-un imens ritual..." ("Arta: imens ritual", pag. 475), până la Născocitorul, și mai genial al mileniului II, de la Capela Sixtină la navele cosmice ori genetica și transplantul de organe: "Busola, nivela cu apă, linia dulgherului, / Compasul și echerul pentru repartiția stelelor, / Calibratorul, arbaleta și șublerul din bronz, / Fiecare dintre ele o geană a Grădinarului /... / O aliniere perfectă a uneltelor viitorului" ("Un muzeu al preciziei, ochiul se arată", pag. 484).

Grădinarul este simbol al puterii imaginației creatoare: "Semne clare ale trecerii, / Ale trecerii Grădinarului prin treptele vieții" ("Dezlegarea misterului-focul imaginației", pag. 506), într-o enumerare-omagiu, pe trepte de civilizație, de la grâu la atom, ca un spațiu perpetuu de echilibru și continuitate: "Casete de bambus, hărți, / Tratate de astronomie și fizică nucleară, / Jurnale de bord de pe farfurii zburătoare /... / Și un obiect neidentificat /... / Frumos orânduie la picioarele Grădinarului / Alături de sacii de grâu, de mei și de manuscrise /... / Egalitate în fața perfecțiunii" (Ibidem).

Prin Grădinarul, este adus un omagiu talentului, darului dumnezeiesc al creatorului de frumos – poetul, pictorul, muzicianul – ca un mister al creației, al esteticului în stare pură: "Grădinarul nu se poate rosti, nu se poate cunoaște, / Nu se poate învăța decât prin propria-i artă" ("Arta Grădinarului", pag. 510), pentru că totul este un dar, un har divin: "Un ocean de privit înspre Dumnezeu, / O lucarnă a sufletului, un miracol, / Un miracol Arta Grădinarului" (Ibidem). În fine,

(continuare în pag. 16)

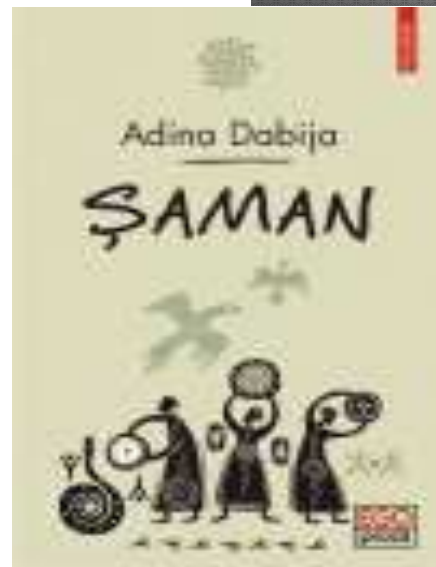

Grădinarul și Biblioteca, două metafore obsesive în acest ciclu de versuri, semnat de poetul Emilian Marcu, cu semnificații precise între creator, Grădinarul, și rodul cunoașterii, Biblioteca, ca o reacție de autosugestie sentimentală și o îmbătare de emoție: *„În acest canion al memoriei ireverențioase, / Toamna, printre biblioteci incandescente, / Cenușa manuscriselor, fierbinte, / Pe mâinile Grădinarului”* (“Umbra ta pe umbra frunzei”, pag. 543).

Volumul *“Sfera de apă”*, Editura Premier, Ploiești, 2011, care a dat și titlul antologiei, este cartea de poezie cea mai derutantă, *“piatră de încercare”* pentru cititorul surprins și ușor încurcat, pentru că dintr-o dată, pe nepusă masă, poetul Emilian Marcu se învâluie într-o mantie de... altceva, un altceva, de parcă nici poetul însuși nu se mai recunoaște (!). *“Sfera de apă”*, al zecelea volum din antologie, se dezvăluie ca un alt alter ego, unul al unei conștiințe revoltată de prea multe încrâncenări și dileme, pe care le anulează printr-un *nonlirism* manifest. Poetul se întoarce împotriva sinelui și vrea parcă s-o ia de la capăt cu toate... *Nunțile, Câmpiile, Ostroavele, Muzeele, Insomniile, Tainele, Zăpezile, Nelinșițiile* și cu toți *Grădinarii mesianici* din lumea poeziei sale, pentru ca să exprime, prin versurile sale, gândurile, sentimentele și tot patosul condiției sale de artist al cuvântului: *“Atât cât poate ruga a-mplini / Și cât încape, bob, lumina-n lumânare”* (“Lumina din tipare”, pag. 211), asumându-și condiția recunoașterii târzii, în posteritate: *“Peste o sută de ani, peste o sută de ani voi primi / Pe o aripă de înger / Somnul pleoapei ca un fluture în plutire / ... / Ca într-o fântână fără sfârșit / Voi vorbi prin eoul cuvintelor / În eteri ca limbă românească”* (“Peste o sută de ani”, pag. 235). Ca o recunoaștere spășită, dinspre sine, deoarece *“Cărțile mele, toate, câte vor fi existând / Sunt despărțite ca într-un nefiresc și / Iremediabil divorț”* (“Cărțile mele”, pag. 242), iar această recunoaștere onestă și onorabilă...: *“Se împlinește între milenii / Cu numele, o, numele meu”* (Idem).

Adică, cu numele poetului Emilian Marcu, care vine în literatura română de azi din “cetatea eternă” a Moldovei voievozilor Ștefan și Cuza, purtând în gena sa artistică *aura sfântă a Psaltirii* lui Dosoftei și etica lirica a *Cazaniei* lui Varlaam; punându-și inima zălog pe *of-urile* neoanacreontice ale lui Costache Conachi, cu jurăminte de credință veșnică “întru creșterea limbii românești și-a patriei cinstire” din *Testamentul* de suflet al Văcărescului.

Un poet serios, talentat și autentic, cu o personalitate artistică în clocot, cu o operă literară de-o diversitate ale cărei dimensiuni parcă nu le-ar intui, dar pe care le asimilează dintr-un acut simț al unei pudori etice și estetice. De aceea, poezia poetului Emilian Marcu este ca un concept, ca o părere și ca un experiment, căreia-i lipsește... *patentul* artistic, oficial, al *producției de serie*.

Autor: **Adina DABIJA**, Colecție: **Ego.Proză**, Editura: **POLIROM**, Preț: **24.95** lei, Domeniu: **Literatura română**, ISBN: **978-973-46-3496-5**, An apariție: **2013**, Număr pagini: **232**, Format: **130x200**

Într-un roman cu tentă autobiografică, Adina Dabija descrie căutarea înfrigurată a identității, pe parcursul unui drum care începe într-un sat din Ardeal și ajunge până în nordul înghețat al Canadei. Eroina sa cunoaște lumea prin poezie, filosofie, iubire, aventură, dar aceste etape sunt mereu arse fiindcă ea caută altceva, iar în final se regăsește prinsă într-un triunghi amoros straniu, în care mai sunt implicați un om de afaceri din Quebec și soția lui. Împingând aventura la limită, decide să pornească în căutarea unui șaman eschimos, care pare să dețină cheia împlinirii sale în viață. *Șaman* este un roman despre curaj și inefabil, despre reinventare și optimism, plin de poezie și candoare.

„Adina Dabija aparține rasei rare a autorilor care nu consimt să aducă ofrande nici idolului literaturii, nici idolului pieței, respingând atât constrângerile «scolastice» ale unui canon formal, cât și aplicarea cutărei rețete de succes. Se întâmplă însă, din când în când, să le iasă acestor rebeli cărți cu adevărat vii, care ne reamintesc miza ontologică a scrișului. Combinând, de la sine, autoficțiunea cu inseratul oniric și fantastic - gen proxim: irealitatea imediată a lui Blecher, ezoterismul lui Eliade ori Cărtărescu -, romanul de mistere (ale Bucureștilor, firește) cu cel de aventuri în ghețurile nordului canadian, basmul cu transcrierea nemediată a realității lumii contemporane, Șaman recuperează (uneori de pe buza clișeului, dar cu atât mai spectaculos) și resemnifică un traseu inițiativ. Fără urmă de mimă. Netrucat. Convingător. Transmițând o senzație de autenticitate chiar și atunci când îți spui că ai mai văzut «de astea». Adina Dabija ne oferă un roman de citit, la propriu, cu sufletul la gură” (O. Nimigean).

Sursa: www.polirom.ro

Mihaela CERNĂȚEANU

ACCENTE RELIGIOASE ÎN LIRICA LUI PANAIT CERNA

Poezia de inspirație religioasă este una din primele forme prin care literatura noastră a luat naștere și căreia i-a adus teme și motive de o mare sensibilitate artistică: viața, moartea, durerea, sacrificiul, păcatul, umanitatea. Principala sursă de inspirație a acestui gen de poezie este Biblia, "cu aspra ei grandoare de dramă jumătate pământeană, jumătate divină", așa cum o numea Vasile Voiculescu în "**Confesiunile unui scriitor și medic**."

Unul dintre poeții care și-au experimentat religiozitatea prin puterea plină de sensibilitate a poeziei a fost și Panait Cerna. "*Poet singular și fără generație*" așa cum l-a numit criticul Dumitru Cerna, pe numele adevărat Panait Stanciof, s-a remarcat în lirica vremii mai ales prin poezia de dragoste dar și cea de inspirație religioasă. Poetul a fost conștient că viața e un dar, că puterea de a iubi nu-i este dată oricui și că suferința merge alături de primele două. Cerna nu este prin excelență religios decât în unele poezii, în altele există însă o religiozitate difuză, căci poezie religioasă nu înseamnă numai acele creații lirice care au un titlu explicit religios și o inspirație biblică, dar și acele care exprimă o trăire creștină pe care o poate percepe fiecare cititor.

Poetul a scris poezie de inspirație religioasă încă din anul 1900, la nici 19 ani, când a publicat două poezii cu titlul *Isus* (I și II). Intenția lui era să alcătuiască un volum cu titlul *Viziuni de pe Calvar*. Cerna a fost atras de figura lui Iisus pentru că ieșea din tiparele clasice, era mai mult decât un simplu om, întruchipând perfecțiunea mereu refuzată oamenilor.

Potrivit cercetătorului Lucian Predescu, într-o scrisoare a poetului din 13 aprilie 1907, acesta făcea următoarea mărturisire: "*Acum în urmă mă stăpânește din nou cea mai mare enigmă a omenirii: înțelegi că e vorba de Isus. Am conceput un ciclu de poezii Viziuni de pe Calvar...*". Ca și poezia *Isus*, apărută cu cel puțin un an înainte, textul poeziei *Viziuni de pe Calvar* oferă o viziune asemănătoare cu cea surprinsă în *Isus* (II). Este vorba despre momentul răstignirii lui Iisus când "*Nori negri năvăleau pământul / În soare-apune sângerând*".

Primele două catrene ale sale urmează textul evangheliilor: "*Iar în ceasul al șaselea, s-a făcut întuneric peste tot pământul, până la ceasul al nouălea*". (Matei, 27, 45) Iisus este văzut ca un om însă care s-a înălțat prin puterea sacrificiului: "*O, nu era dumnezeirea / Plecată plânsetului greu / Ci lutul însuși, omenirea, / Într-un avânt spre Dumnezeu...*"

În anul 1906 poetul publică în revista Sămănătorul, V, NR. 23, poezia *Isus*, care va deschide volumul de *Poezii* publicat în 1910, unicul din timpul vieții sale. Acest simbol l-a preocupat în mod deosebit pe tânărul Cerna dovadă fiind faptul că există trei poezii cu acest titlu. Textul amintit, se individualizează prin continutul și mesajul trans-

mis, această poezie aducând o nouă viziune asupra controversatului personaj. În viziunea lui Cerna, Iisus nu a fost o divinitate ci un om căci altcum nu se explică jertfa lui: "*Ai fost un om și-ai pățimit ca dânsul*".

Astfel, el este superior prin suferința îndurată tocmai pentru că este om, însă unul desăvârșit. Dacă ar fi fost un Dumnezeu, atunci suferința Lui n-ar fi avut o însemnătate prea mare, ci ar fi părut un joc: "*Pe Dumnezeu de l-am vedea în cuie [...] / Am spune că-i un joc, dar jertfă nu e.*"

Poetul pune accent pe latura umană a Mântuitorului căci el a sângerat, a gemut, a fost umilit subliniind în detaliu trăsăturile chipului acestuia în momentul suferinței. Iisus este numit *lumină sfântă* tocmai prin puterea de a îndura suferinți pe care un om obișnuit nu le-ar fi răbdat: "*Un om, un om prin patimile tale: / Și, totuși, cât de sus, lumina mea, / Te-a înălțat răbdarea sfântă-a ta! / De mila ta, la glasul tău de jale.*"

Mintea umană nu-și poate explica caracterul celui care a întrupat într-o singură ființă atât puterea de a suferi cât și capacitatea de a ierta. Dacă El s-a înălțat spre înalt, acest fapt se datorează doar suflului Său capabil de fapte demne doar de o divinitate. Poetul îl simte ca pe un aproape al său, ca pe un mântuitor al celor simpli și neajutorați: "*Al nostru ești, al celor slabi și goi.*"

Poezia *Plânsul lui Adam* a fost considerată de către Mihail Dragomirescu un poem puternic simbolic în care se manifestă mai mult decât în altele dragostea de viață. Adam este surprins într-o manieră originală în ipostaza tatălui care recunoaște în greșeala fiului propriul păcat. Din primele versuri reiese dragostea pentru fiii săi, deopotrivă: "*Arcași îndemânatici, semeți, cu pași de lei / Doi fulgeri smulși din noapte-mi erau copiii mei.*"

Lui Adam i se pare că Domnul nu-i mai primește jertfa și rugăciunile pentru păcatul pe care l-a săvârșit din iubire și, mai mult de-atât, în locul lui l-a pedepsit pe „*bunul Cain*”, „*Dar nu-i iertat, se vede norocul ce-am avut / Cuibau dureri ascunse în cel dintâi născut*”. Invocația către fiul său mai mare este plină de duiosie și dragoste: „*O, sfânt copil al Evei [...] / Tu, singura lumină a gândurilor noastre*.” S-ar pune întrebarea de ce Cain este numit „*sfânt*” și „*singura lumină*”, însă poetul însuși ne răspunde în versurile ce urmează: „*Când noi te-am zămislit, / Era prin rai lumina, și flori, și ciripit*.” Recunoaștem aici că primul născut al Evei și al lui Adam a fost conceput înainte de căderea în păcat, într-o lume pură, perfectă, astfel și sufletul lui era desăvârșit. Adevărul biblic ne spune că mare a fost întristarea lui Adam după izgonirea din rai, dar când a văzut pe fiul său, Abel, omorât de fratele său, Cain, întristarea lui s-a făcut și mai mare, și cu sufletul chinuit de durere hohotea și gândea: „*Noroadă vor ieși și se vor înmulți din mine și toate vor suferi și vor trăi în dușmănie și oamenii se vor ucide unii pe alții*”. Și această întristare a lui era mare, ca marea, și poate fi înțeleasă numai de cel al cărui suflet a cunoscut pe Domnul și știe cât de mult El ne iubește. Este cazul poetului Cerna care a văzut în destinul lui Adam, poate, destinul omului ce vede că l-a pierdut

(continuare în pag. 18)

pe Dumnezeu și înțelege că păcatul va fi asupra lui până în momentul regăsirii.

Adam dorește să aibă din nou statutul de ființă creată după chipul și asemănarea Domnului căci spune: „Și cum aș vrea și astăzi, ca-n vremile senine, / Pe aripile rugii să mă ridic la tine” / Să-nving robia humii...

Urmează un șir de interogații retorice ce sporesc dramatismul strigătului: „Nu mi-ai dat Tu lumina și farmecele lumii? / Pământului meu tânăr nu-i dai nectarul sevei?”

Adam se întreabă de ce Dumnezeu, Cel care i-a dat toate lucrurile bune și frumoase l-a făcut și să păcătuiască: „Și nu-mi pleci Tu auzul la graiul sfânt al Evei?”. El nu o învinovățește nici pe Eva de greșeala făcută, lucru scos în evidență prin folosirea epitetului „sfânt” alături de cuvântul „glas”. Adam simte că l-ar putea preamări din nou pe Domnul însă „geamătul” lui Cain „îi risipește clipa de rugă și de pace.” Gândindu-se la fiul său cel mare, Adam nu pregetă să întrebe divinitatea: „Ce s-a făcut, Părinte, / Cu mila ta, podoaba puterii tale sfinte? [...]/ Ce vrei să faci, tu, Doamne cu suferința lui?”

Se simte în glasul său durerea pentru suferința fiului și un fel de răzvrătire împotriva divinității: [...] „spre urzirea unei cerești podoabe / Ți trebuie durerea făpturii tale slabe.” Tatăl dorește să ia asupra sa povara fiului, căci simte că păcatul e al său propriu: „Ridică de pe viață povara, că-i a mea / Și pune-mi-o pe umeri, de vrei, cu mult mai grea; [...]/ Mi-aș duce-o fără murmur, chiar de m-ar frânge-n cale / Căci inima-mi cunoaște și darurile tale.”

În versurile următoare Adam aduce un elogiu iubirii, recunoscând că ea este motivul pentru care a căzut în păcat: „De-a fost păcat iubitul, mărire cui la scos/Căci a făcut păcatul atâta de frumos: / Un farmec, o beție ce-n veci cu tine-o porți – / Pe clipa rățării îndur și mii de morți...”

Există la Cerna și poezii în care, deși sentimentul religios nu e declarat, el poate simboliza un act de credință din care răzbate prezența sacrului și, implicit, credința creștină a poetului. Unele poezii trimit la adevărurile Evangheliei, altele elogiază virtuți creștine: speranța, dragostea, mântuirea. Versurile care vorbesc de credință în echilibrul sufletesc al omului par un ecou poetic al scrisorilor Sfântului Apostol Pavel.

Criticul Dumitru Cerna afirma în lucrarea sa de doctorat – **Panaît Cerna – scepticul luminos** că „întreaga poezie a lui Cerna se construiește pe sistemul păpușii rusești. Poezia de iubire – predominantă, încăpătoare, generoasă [...] adăpostește poezia de inspirație filozofică, iar aceasta, la rândul ei, poezia de inspirație religioasă. Uneori învelișurile care par să le separe sunt fragile, încât niciunul dintre ele nu este independent [...] Ele au nevoie unele de altele, ca într-o afectuoasă comuniune.” Observația se dovedește a fi adevărată căci în toată poezia de dragoste identificăm frumoase versuri comparabile cu versetele din **Cântarea Cântărilor**.

Astfel, în poezia **Din depărtare** poetul preamărește dragostea întruchipată printr-o “stăpână din vise” cu “făptură de zee.” Îndrăgostitul se împlinește pe sine prin iubirea fetei al cărei chip este de înger, simbol al blândeții și a purității. Femeia nu-i patimă sau dorință fizică ci este un prototip al zeilor. Prin ea poetul iese din sine prin intermediul creației. Pentru el ea este “senina mea iubire” căci văzând-o “Cărarea ... pustie se umple de lumină” ea însăși fiind lumina care îl îndrumă și care-i luminează lumea: [...] “sufletul meu prinde din nou să se-nsenine, /

De cum te-arăți privirii setoase, de departe, / Strălucitoare, pură, ca mugurii de marte...”

Poezia **Noapte** ce este altceva decât un imn închinat dragostei? Tot Dumitru Cerna afirmă despre acest text că „este un adevărat psalm, în care, în loc de puterea cerească, poetul slăvește fericirea pământescă a dragostei”. Este surprinsă imaginea cuplului originar, perfect ce nu cunoștea decât binele și frumosul, imaginat într-o tânără poveste de iubire. Iubirea tinerilor este nepătată, ideală, sensibilă și totală. Cei doi sunt singuri în tot universul: “Era-n amurg. Pe drum, nicio vieță... / Doar doi înfiorați în pasuri line, / S-au strecurat sub plopul cel înalt – / Și-atât de aproape se priveau în față, / Că fiecare se vedea pe sine / în ochii celuilalt.”

Acest spațiu paradisiac adăpostește în intimitatea lui iubirea arhetipală, senină și împărtășită lumii prin misiunea încredințată de a fi chip și asemănare a creatorului. Tinerii îndrăgostiți sunt arhetipuri ale poetului, ca și ale poeziei. Astfel, celui ce scrie despre iubire - poetului Cerna în cazul de față - i se potrivește foarte bine cuvintele din Biblie: “iubirea se naște dintr-o inimă curată” (Timotei 1, 15)

A doua strofă impresionează profund prin modul cum poetul își exprimă fericirea de a iubi și de a fi iubit de către Ea, unica. Poetul izbucnește exclamând: „O, suflete, doinește și tresaltă! / Tu, tu ești fericitul din poveste.”

E cântecul celui ce preamărește iubirea ca unică formă de a obține nemurirea. Prin iubire poetul trăiește o clipă de veșnicie ce-i este dată în viața-i trecătoare. Această iubire care mișcă sori și stele este una durabilă căci este superioară. Cerna exclamă asemenea lui Dante: “Iată șoapta fericirii / Ce mână clipele și mișcă sori...”

Se simte în toată poezia bucuria prezenței sacrului reprezentată prin imaginea iubitei: „Ea dăte somn durerii pământesci; / A dat vieții glasuri de sirene – / Umplu întreg pământul de povești... / O, suflete al meu! Tresaltă, cântă!” E ca și cum întreg universul e un paradis, icoană a paradisului veșnic. Cum altfel să-ți poți lămuri complexa stare sufletească a poetului care a scris aceste strofe? Poetul are convingerea aflării Eternității căci, cunoscând iubirea, îl cunoști pe Dumnezeu, căci Dumnezeu este iubire: „Dragostea este de la Dumnezeu și oricine iubește este născut din Dumnezeu și cunoaște pe Dumnezeu. Cel ce nu iubește n-a cunoscut pe Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este iubire.” (Ioan 4, 7-8).

Aceeași idee că iubirea înseamnă veșnicie este evidențiată și în versurile din poezia **Șoapte**: „Se pare că umana nemurire / Au pus-o zeii-n visul de iubire”.

În **Înseninare** iubirea îl face pe poet să se simtă stăpân peste întreaga lume: „Ci în iubire, tânără, bogată, / Îmbrățișam pământul, lumea toată... / Și mă-nălțam sus-sus, până la tine... / Și-ntâia oară lumea, pentru mine, / Avea numai priviri de bunătate.” Regăsim și aici aceeași idee că prin iubire te simți înălțat și prin ea ești asemenea zeilor.

(continuare în pag. 19)

Poezia **Chemare** considerată de Mihai Dragomirescu „cea mai puternică poezie lirică ce a produs muza românească în anul acesta” este concepută sub forma unui mo-nolog în care îndrăgostitul cu inimă sfioasă își exprimă extazul în fața iubirii regăsite: *“O, noapte albă, soră cu iubirea, / Atât de fericită și bogată, / Ai strălucit și pentru mine-odată, / Când ochii mei îți răsfrângeau privi-rea [...] / Eu te credeam pierdută pentru veci! / Dar astăzi mă privești din nou în față, / Prin mii de ochi ce scapără scânteii; Femeia apare și aici ca o divinitate spre care poetul năzuiește permanent iar atributele ei seamănă izbitor cu cele ale miresei din “Cântarea”: ...“Dar ce lumină-apare la fereastră? / Ce mână albă flutură-n perdele? / O, stelelor, ce-i strălucirea voastră, / Pe lângă zâmbetul aleasei mele?”*

Apare imaginea femeii ca purtătoare de viață, ca simbol al sufletului curat, al purității prin intermediul căreia poetul atinge nemurirea: *“Și valurile lumii, amândoi, / Le despicas neștiutori de ele – / De-ar fi venit chiar noaptea de apoi, / Tot n-ar fi șters surâsul vieții mele.”*

Poetul vede fericirea ca pe un dar pe care ar vrea să-l primească chiar dacă acea zi ar fi ultima din viața sa.

În același registru stilistic al evocării sacre este concepută **Inseninare** ce atrage atenția tot prin imaginea iubitei de departe, numită: „Copilă dulce, vis din altă lume! Amintirea ei este așa sfântă încât poetul rostește: “... Niciun blestem, - mai poate să blesteme / O gură ce-a șoptit cereșcu-ți nume? / Senin renasc și prin a mă-nălța / În raza ce-mi trimeți din lumea ta”. Finalul poeziei evidențiază puterea nemărginită a iubirii: „Nu tremurăm la gândul nimicirii, / Noi suntem mai puternici: noi iubim.”

E de remarcat faptul că la Cerna iubita nu este surprinsă într-un portret, nu se poate preciza nimic din înfățișarea-i însă ea apare mereu cu toate atributele divinității: forță nemăsurată de a transmite iubire și de a primi iubire.

Departe de a epuiza sensurile, poate doar de a le orienta concluzionez spunând că poezia de inspirație religioasă a lui Panait Cerna rămâne una profund originală, prin viziunea asupra celui mai înălțător sentiment pus de Dumnezeu în sufletul omului, iubirea, pentru că DUMNEZEU ESTE IUBIRE.

Garoafă (grafică mixtă) - Constanța Abălașei-Donosă

Lusiana DRĂGUȘIN

Tăceri imaculate

Am înflorit ca o mireasmă albă a florilor de măr,
pe buze port cuibul înverzit de mugur,
contur fragil al unui rid de primăvară,
ai răsărit dinaintea mea ca un arc de curcubeu
și-acum îmi port zilele și nopțile de-a rândul
spre orizonturi liniștite și imaculate,
dar mi-am păstrat brațele rotunde
și-aduc din nou a îmbrățișare,
lumina ochilor tăi mușcă blând din irizări
plăpânde,
iar privirea îmi înalță zborul
spre desăvârșirea neclintită a iubirii
și n-ai să poți să mă uiți vreodată -
asta îți citesc pe chip printre atâtea cuvinte
nerostite
și respir iubire...
Vibrează clipa, vibrează noaptea,
crestează-mi buzele doar c-un sărut fierbinte
din adierea respirației tale
chiar dacă taci,
îți iubesc tăcerea care mi-a stins neliniștea din suflet!

Lumină și fior

Tu nu simți când respir?
Sunt șoapta pe care o poți auzi
de umbli cu sufletul descult,
rătăcitor pe ființa mea albă
ca o ceață lăptoasă
ce frământă asfințitul în mândria nopții,
încât tânjesc să te avânți într-o mângâiere
ca să-mi redai zborul
în amurgul serilor de vară.

Sunt vocea stinsă din apus,
atât de timidă,
suspîn, vibrez la fiecare respirație a ta,
mi-e teamă însă că rămân
în ochii tăi o noapte lungă și poate prea târzie;
de m-ai putea iubi de-a pururi
aș renaște într-un fior albastru
pe chipul dimineții...

Mai caută o cale și poartă-mă cu tine
spre alte primăveri,
să mă-mplinești...

Joseph Daniel Haske

Muncă la plata cu ora

Traducere: Liana Vrăjitoru Andresen

Joseph D. Haske s-a născut în Sault Sainte Marie și a crescut în zona pitorească a lacului Michigan, unde de altfel se petrece și majoritatea acțiunii din romanul său în curs de apariție, *North Dixie Highway*. Proza și poezia autorului au apărut sau sunt pe cale de apariție în jurnale literare americane de prestigiu, precum *Texas Review*, *Pleiades*, *Fiction International*, *Boulevard* și antologiile precum *The Way North*. În 2011 a primit premiul revistei *Boulevard* pentru proză. Haske este critic literar și redactor șef la *American Book Review*, una din cele mai importante publicații de critică din Statele Unite. Locuiește în Mission, Texas și este profesor la South Texas College din McAllen.

Mi-au scos eșarfa de la ochi dar încă văd cam turbure. Umbre, pași și tușituri horcăite. Un bec slab atârna de o sârmă galbenă, deasupra întunericului. Aburi albi se așează peste mobila grosieră de rumeguș compactat, în camera cu pereți de scânduri. Țărani mexicani, sângerând și cu vânătăi la ochi, bat camera în lung și-n lat în bugii lor rupți. Un miros greu de găleată cu excremente, cămăși pătate de vomă și detergent ieftin îmi străpunge nărilor fără milă.

Femei goale, legate de patul fără cearceaf, se răsucesc sub frânghie, sub cercurile fumului de țigară. Una din ele geme mai tare când mă vede. Un bebeluș murdar suga la pieptul maică-sii pe un scaun de lemn. Doi gardieni păzesc ușa.

Dar pe ea n-o vad nicăieri.

Închid ochii, mă străduiesc să-mi amintesc de trăsăturile feței - pomeți înalți, nas delicat, ochi mult prea cunosători pentru cei paisprezece ani pe care-i are.

Un băiat slăbănog cu păr cârlionțat îmi dă un cot și mi pasează niște fasole. Îmi dă un con de hârtie plin de noroi și nisip pe margini, pentru apă. Băiatul arată cu degetul spre colțul camerei. O cadă metalică. Nu mi-e foame, dar mi-e sete de mor.

Apa e sărată, ruginită, murată de parc-ar fi urină. Abia apuc să iau două guri că intră în cameră un bărbat în negru. Vine și mă trage de mânecă. Are un petec de piele pe buzunar, dar insigna lipsește.

*Camina carbon*¹, îmi zice.

¿A dónde vamos?

Ya sabes. ¿Por qué te metes en todo esto?

¿En qué? Soy turista.

*Sí, como no. No te hagas, pendejo.*²

Mă apucă de braț, mă trage pe ușă afară și de-a lungul coridorului. Băiatul cu părul creț vine după noi, și măsoară șaiszeci și una de trepte de gresie maro-aurie. Aici, lumina e mai puternică decât în camera de jos. O ușă de lemn ieftin cu mâner de plastic se deschide în dreapta mea. Patru bărbați. O femeie. Șase scaune pliante. Bărbatul de la birou îmi pare cunoscut. E așezat pe un scaun de piele. Ne uităm fix unul în ochii celuilalt: ne știm de la antrenamentul pentru război neconvențional, Fort Benning, Georgia.

Asta fusese după ce-am terminat stagiul la West Point.

Vă rog, luați loc, domnule Hannah.

Numele de pașaport, nu cel real. Alungă cu un gest femeia în mini-jupă de piele neagră, cu cizme de lux. Ceilalți, îmbrăcați în uniforme negre, stau în picioare de-a lungul peretelui. Ochii îmi rămân asupra cruciuliței de pe pieptul femeii. Bluza mov îi e deschisă periculos de tare. Îmi face cu ochiul înainte să iasă din cameră, în timp ce-și dă la o parte șuvițele oxigenate, cu mâna stângă. Are ochii galbeni ca gresia. Bărbatul de la birou își drege glasul.

Ce căutați aici?

Sunt venit în vacanță. Chiar, mă ajutați să găsesc un hotel de două stele?

Te crezi prea șmecher, bulangiule. Adică, domnule Hannah. Ai venit pentru fata asta, așa-i? Îmi arată o poză. Vrei s-o vezi?

Îmi șterg sângele de pe gură cu latul mâinii și dau afirmativ din cap. Bărbatul în negru mă apucă din nou de braț și intrăm într-o altă cameră, pe o ușă laterală. Băiatul cu părul creț dă drumul la un reflector. Acum o văd, în colțul cel mai îndepărtat al camerei, într-o cușcă metalică pentru câini. Fața ei îmi amintește de o slujbă pe care-am avut-o în '90. În Ohio. Un idiot de preot și nevastă-sa și-au luat o amantă. M-au plătit cu banii enoriașilor să-i scap de bărbatul tipei. După o predică scurtă de zece minute, din Vechiul Testament, până la urmă o secretară cu bichini mov le-a făcut poftetele. Orgie cu praf de cocaină în nări, în biroul din spatele imensei biserici. După cum a dansat secretara aia în poala mea, n-ai fi zis că lucra pentru biserică.

Riscasem prea mult în toată afacerea aia. A trebuit să mă ascund câteva luni.

Fata pe care au răpit-o aștia e mai scundă, dar are părul la fel, de un blond spălăcit. Și ea are tot ochii verzi și buzele carnoase, ca și secretara.

*Ya llegó tú héroe gabacho. Viene a rescatarte.*³

Gardianul surâde, doi dinți de aur sclipindu-i în gură. Fata se crispează.

*No lo conozco.*⁴

Vocea răgușită a fetei nu sună cum aș fi crezut. Are un corp frumos, sportiv. Obrajii netezi, piersicoși îi încadrează perfect ochii. Își ferește privirea de mine. Parcă i-aș provoca repulsie.

Cu timpul, toate se schimbă.

Ventilatorul din tavan se învârte zgomotos, atârnat precar de câteva fire.

Ne ajuți să scăpăm de un tip nedorit și iei fata cu tine, zice șeful. Pe partea asta nu te cunoaște nimeni.

M-am lăsat de genul asta de slujbă, le zic. Puteți să obțineți o grămadă de bani de la unchiul ei.

(continuare în pag. 25)

Valentin TUFAN

Umbra

Când m-am trezit,
un soi de lame de diamant
mi-au străpuns irisul,
având credința că și-au găsit
grafitul pierdut...
Pe mine mă căutai, ți-am spus
vrând să te opresc din „starter”...
Dar, nimic nu era electric aici –
erai doar tu peste mine, nespus de palidă,
te-ai așezat lung și mi-ai învăluit trupul în ger.
Fotonii tăi mi-au pătruns în conuri
și se adânceau în cutele
de pe tot corpul.
Apoi, peste mine s-a așezat
fantoma unei dimineți geroase,
iar când m-am ridicat
cutele mi-au devenit crevase –
cimitirele conurilor sumbre.
Târziu, am remarcat –
îți pierdusei din strălucire
iar pânțele-ți era stins...
Atunci, am știut că iubirea
a născut din
ying-yang-ul trupurilor noastre
o ploaie de lame ce ne străpung
arterele fotonice
și ne dezvăluie umbra...

Zodia lui negru

Motto:

*Ca muguri încastrați în cenușă,
zodia lui negru.
Ca mâinile ce ating neantul,
zodia lui negru.
Ca sâmburii încastrați în gușă,
zodia lui negru.
Ca morile ce n-ating vântul,
zodia lui negru.*

Zodia lui negru ce ți-e citită-n cafea,
O vezi cu ochiul sumbru, în oul de neagră stea,
El, ce naște haosul, el ce naște zodia grea...

Sfere ce se complac în ele însele,
În magia lor, se caută neîntrerupt,
Își caută căldura în suflarea de vânt,
Crâmpie din Ou însușite-n ele însele.

Carnavalul sferelor își caută căldura,
Fețe de animal, demoni ce se complac în uman
Își caută simțirea pierdută-n diafan,
Își lasă să plutească în râuri calde ura.

Demonul viral din zodia lui negru,
Sămânța din simțiri născătoare de abstract –
Dar asimilat – a mea cale spre integru

Fereastra

Fereastra soioasă, ciobită în colț doarme
visând la Low-E
a înghețat constat și îi sar așchii, are un iz
de vopsea bolșevică
se privește adesea în țurțurii grinzii –
zâmbește larg cu chitul căzut
fluturii-i bat de-un timp
în rame
e „in love” - i-au sărit balamalele
pentru un bloc turn
și molozul de lângă fereastră a căzut
în dragoste cu rigipsul.
La apus, îi mai trimite-un zâmbet dar
aburește iute de la hotă,
aseară i-a scris cu perdeaua
mesaje bavareze
dar n-a primit răspuns,
că-i reflexiv și opac.
De azi s-a mutat și e „in love”
cu pubela.

Pașii fără tact

Lumina pașilor scurși,
se-adună-n rizurile luntrașului –
trototul pașilor lipsiți de tact
se pripesc, claustrofobi
prin labirintul zidit în călcăie.
Pașii își caută rotula
drept busolă
spre scările osoase,
ieșire spre crovul întunecat,
cel ce-a suprimat scânteia,
de-acolo de unde
se-nvolbură cafeaua
în nouă dimensiuni.
Se-ncolăcește-un râu
ca-n pasul melcului
spre cerul deșertului –
un amfibian ce fierbe-n ură,
amintind de pasul fără tact.
În adâncuri, plumbul –
revers de medalii
adună stema în valul dulce-al
Grădinii din Eden.

Mircea-Marcel PETCU

Nou început

Când sunt cu tine,
am impresia că
nu mai există timp...
sau că e tare,
așa cum este cristalul;
mai mult chiar
că se întoarce;
eu am început cu
bătrânețea, și, încet-încet,
iată-mă băiat, aici cu tine,
ținându-ne de mână
dorind un nou început

Comparabile!

Cum trece timpul...
să revenim la călătoria
uriașei și fantasticei noastre
nave spațiale,
teoria relativității, este
incontestabil valabilă;
cu cât distanțele
sunt mai uriașe,
cu atât timpul
pentru cei care așteaptă
acasă se târăște mai încet;
poate este de necrezut,
dar la bordul rachetei
timpul, care zboară
cu o viteză ce diferă
doar cu o fracțiune
de secundă de aceea
a luminii, se scurge
mai încet decât pe
Pământ.

Eliberare

În faptul luminos
al zilei,
dincolo de domeniul Arcanilor,
se lasă dus de valul
clipei prezente,
clipă istovită și-aproape
dulce...
cât vedea cu ochii,
câmpia era presărată de arbori
văzduhul era limpede și
pământul respira cu gingășie
prin toată acea întindere
de pajști pe care plutea

un sul de ceață pufoasă;
spre răsărit pe geana alburie
a cerului; se iviră câteva
dungii trandafirii; apoi
izbucniră zorile...

Zadarnic

Mă duc în camera mea,
mă așez pe un fotoliu,
să-mi adun cât de cât
gândurile...
încerc zadarnic;
apare imaginea
căminului părăsit,
căsuța mea cu pridvorul
în bătaia soarelui, cu camere mici,
plăcute,
unde am petrecut atâtea
zile fericite
îmi aduc aminte...

Liniște deplină

Negru și pe pământ,
și neagră o mare
porțiune de cer;
și totul tulbure și cețos
ca și cum acolo,
izolat de restul lumii,
s-ar fi condensat
inima unui uragan,
lumina din văzduh părea
să se strângă în jurul
porțiunii întunecate ca și cum
ar fi dorit s-o distrugă;
în inima întunericului părea
că se luptă trâmbe de funingine,
nori denși ce se prăbușeau
din cer asupra pământului,
iar pământul săltându-se
și revărsându-se spre cer
în niște nori plumburii;
lupta nu ținu mult, și
preț de câteva minute,
duhurile acelea păreau
pline de mânie în vreme
ce căutau să răpună și să
cuprindă cerul, pământul și lumina,
apoi într-o liniște deplină
aerul izbuti să irupă
valuri – valuri în lăcașul tenebrelor,
le înfrânse, le nimici, întunericul
subțindu-se, porni în goană
spre înalțuri risipindu-se...

Inconștient?

La câți inconștienți
sunt pe lume;
de ce ar trebui – tocmai eu –
să-mi sondez
propriul inconștient?

Viorel DARIE

Smochinul

La marginea pustiului, pe drumul ce trecea dinspre Ierihon spre Ierusalim, era aşezată o neînsemnată localitate, cu doar câţiva localnici, care trăiau din te miri ce. Mai ales în acest an, când seceta a vlăguit vegetaţia de ultimele ei resurse, deoarece măcar un fir de ploaie n-a mai căzut de luni de zile. Totul se prăpădea, se veştejea, animalele sufereau cumplit de foame şi de sete.

Dar mai suferind decât toţi locuitorii satului acela era un om în vârstă, care locuia chiar la marginea satului, acolo de unde se vedea pustiul. Trăia singur, nevasta sa murise de ceva ani, copiii se dusese în lumea cea mare să-şi caute un trai mai prosper. Dacă te uitai bine la acest om vedeai că era sfârşit, nu mai avea nicio vlagă în el. Hrana din cămara sărmanei sale locuinţe tocmai se isprăvisese, fântâna din sat secase, grădina de lângă casă se vestejise fără ploaie. Omul trăia hrănindu-se cu micile curmale sălbatice pe care le găsea prin păduricea de lângă sat, nişte curmale amare cât se poate. Mai ştia el să dezgroape din nisipul pustiei nişte rădăcini dulci, ce îi astâmpărau foamea şi setea într-o oarecare măsură.

Şi cum şedea el acolo pe o piatră de lângă drum pusă tocmai în faţa tristei sale căsuţe, iată, în zare, ca o himeră, a apărut un grup de oameni care înainta încet în arşiţa zilei. Spre prânz, când soarele pălea chiar nemilos, grupul a ajuns chiar în dreptul său. Călătorii păreau o familie, un bărbat, o femeie şi un copil, iar în urma lor, tras de o frânghie subţire, păşea anevoios un măgăruş încărcat cu câţiva desagi pe spinarea sa. Veneau de departe, din Ţara lui Efraim şi se îndreptau către Ierusalim, pe drumul ce trecea prin Ierihon. Se grăbeau să ajungă la timp, să ia parte la Sărbătoarea Corturilor a evreilor. Treceau mai multe asemenea grupuri de călători, dar nu poposeau niciodată în satul acela de la marginea pustiului, căci n-aveau ce găsi folositor acolo.

Poate s-ar fi întâmplat la fel şi cu aceşti oameni, aşa cum se întâmpla adesea cu toate grupurile de izraeliţi care se îndreptau către Ierusalim. Iar omul amărât, sfârşit, care stătea la marginea drumului în faţa casei sale, ar fi stat acolo mult şi bine, neluat în seamă, nu era nimic pe chipul lui, sau prin preajma casei sale, care să ofere interes pentru călătorul ostenit. Totuşi, fetiţa din grup, mergând în faţa măgăruşului şi scrutând tot ce putea vedea de-a lungul drumului, îşi opri privirea asupra celui om amărât, atrasă fiind de faţa lui tristă, privirea pierdută, şezând tăcut pe piatra din faţa casei sale. Întâlnindu-i privirea, i se făcu milă de el. Se opri din mers şi se uită cu blândeţe la el.

- Hai mai repede, Hannah! De ce rămâi în urmă? o zori tatăl ei, aflat deja mult înainte pe drum.

-Tată! N-ai văzut ce tristeţe şi amărăciune e pe chipul omului de la marginea drumului? Cred că suferă de foame sau de sete! zise ea cu inima plină de compasiune.

-Hai, draga mea! N-avem timp de toţi săracii de pe drum! Ne apucă noaptea şi nu mai ajungem la Ierusalim în seara asta!

-Nu, tati! Eu vreau să-i dau ceva răcoritor omului acesta amărât. Uite, renunţ la smochinele mele cele mari şi zemoase, pe care trebuia să le mănânc mâine! răspunse ea cu hotărâre şi din adâncul inimii sale.

-Dacă zici tu așa! Dă-i smochinele omului şi vino repede după noi!

Bucuroasă, Hannah s-a repezit la măgăruş, a dezlegat o desagă, a luat de acolo smochinele ei cele puse deoparte şi le-a oferit omului suferind, zicându-i:

-Omule bun, ia smochinele astea! Văd că suferi de sete! Domnul să-ţi dea tot ce ai nevoie!

Omul deznădăjduit desfăcu ochii mari, căci nu-i venea să creadă: fetiţa din faţa sa îi oferea smochinele ei zemoase, de parcă era un înger trimis din ceruri! Se uita la ea şi nu ştia ce să facă şi ce să zică.

-Ia smochinele dăruite de mine, sunt pentru tine! Poţi să le mănânci chiar acum!

-Îngeraş scump, Domnul să te binecuvânteze şi să-ţi dea însutit înapoi, după bunătatea ta! Să te ocrotească în drumul tău!

Dar părinţii lui Hannah erau deja departe. Au strigat în urma ei:

-Hannah! Grăbeşte-te! Ai rămas în urmă şi e târziu!

Fetiţa i-a oferit omului un ultim zâmbet binevoitor, apoi a pornit în fugă să-şi ajungă din urmă părinţii.

Omul cel suferind, încă rostea în urma ei binecuvântări:

-Scump îngeraş, Iehova să-ţi păzească paşii pe care îi faci! Să-Şi întindă aripile Lui când ceva rău se va apropia de tine! Să ai o viaţă fără de prihană şi plină de bucurii! Sufletul meu te binecuvântează, copil care încă n-ai cunoscut vină!

Rămas singur, după ce călătorii au plecat şi nu se mai vedeau în zare, omul cel amărât se tot uita la smochinele ademenitoare din mâinile sale. Ce dar ceresc! Mulţumi Domnului pentru acest dar nesperat. Apoi, cu multă bucurie, degustă din fructele binecuvântate de Cel de Sus. Gustându-le, simţi cum puterile îi reveneau, cum se întremează dintr-odată. În cele din urmă i-au mai rămas în palme doar seminţele fructului. Le-a păstrat, a intrat în casă şi le-a pus cu grijă într-un vas mic de lut.

Din acea zi, deşi seceta era peste tot în jur, omul nevoiaş parcă s-a simţit întremat. Gândurile sale erau zi de zi la copilul acela minunat, la îngerul trimis din cer care văzuse necazul şi neputinţa sa. Prinsese curaj. Începuse să umble prin pădurea sălbatică de la marginea pustiului, adunând de acolo ce putea găsi, rădăcini care-i puteau astâmpăra setea. Aşa a fost, până când Iehova s-a îndurat de lumea

(continuare în pag. 24)

păcătoasă și a schimbat vremea, cerul s-a înnorat, a venit ploaia iar seceta s-a terminat. Atunci omul, harnic cum era, s-a apucat degrabă să-și reîmprospăteze grădina, în speranța unui anotimp mai bun. Și-a amintit că în ulcica sa de lut se aflau semințele smochinelor oferite de fetița aceea. Hannah, așa își amintea că o cheamă, căci doar îi auzise numele pronunțat de părinții ei. Ce nume frumos! Cu el rămăsese în minte.

Se uita acum la semințele din ulcică. La ce-ar fi bune? Deodată i-a venit o idee: să le sădească chiar lângă piatra de la drum, în fața casei sale.

Săpă o groapă destul de adâncă, aduse pământ din cel mai roditor, bine afânat, îl îngrășă, îl udă, apoi sădi semințele cu nădejdea că într-o bună zi vor răsări.

Nici în zilele care au urmat, nici în lunile următoare semințele răsădite nu dădeau vreun semn de viață. Asta până într-o bună zi când, spre marea bucurie a bătrânului a văzut răsărind din pământ un fir de lăstar. La început părea atât de firav, încât nu întrezări vreun speranță pentru el. Dar firul nu ținea cont de părerea omului, se înălța, se întrema, începea să devină viguros. Când pricepu asta, de bucurie, omul era mai tot timpul prin preajma pomului care se înălța. Îl uda când era mai uscat, îl plivea de buruieni, îi afâna pământul de la rădăcină. I-a făcut chiar și un gărduleț, să nu-l calce vitele sau oamenii care treceau pe drum. Făcea toate acestea cu o mare bucurie în suflet. Pentru el devenise o preocupare aproape sacră, căci micul copăcel în devenire îi amintea de bunătatea copilului cu chip de înger.

Își făurea vise. Își dorea ca acest copăcel să crească înalt, cât mai înalt, apoi să rodească. Își imagina ziua când, fără veste, va trece pe drum Hannah, fetița cea cu inima bună, împreună cu părinții ei, în drumul lor spre o nouă sărbătoare a corturilor de la Ierusalim. Atunci el va avea cea mai bună ocazie să-i ofere smochine coapte din pomul pe care acum îl îngrijea. Într-o bună zi, pe drumul dinspre Ierihon, Hannah va apărea, iar el o va invita să stea la umbra smochinului și să-i ofere fructele minunate.

Copăcelul creștea încet. Deși împlinise doi ani, nu depășise statura unui copil. În schimb creștea armonios: frunzele sale erau mai frumoase și mai lucioase decât la toți pomii din jur.

Anii au trecut, copacul se înălța spre cer, însă întârzia să rodească. Asta în ciuda grijii deosebite care i se purta. Omul nu găsea răspuns la ceea ce se întâmpla. Copăceii sălbatici din pădurea din apropiere, de aceeași vârstă cu a lui, deja dădeau roade de multă vreme. Numai la acest pom atât de bine îngrijit nu se întrezăreau deloc semnele vreunui rod.

Bătrânul căzu în descurajare. Nu mai știa ce să facă pentru pomul lui, ca să-l vadă rodind. Îl întrista mult că nu va ajunge niciodată să dea rod. La fel de trist era și pentru faptul că anii treceau, iar oamenii aceia cu fetița lor cu chip de înger nu au mai trecut prin satul lui. De bună seama, aceștia mergeau spre Ierusalim pe alte drumuri, drumul prin Ierihon era mai primejdios. Și totuși, își dorea atât de mult s-o mai revadă pe fetița aceea, măcar o singură dată înainte de a închide definitiv ochii. De la o vreme simți cum bătrânețea și descurajarea îl doboară. Se îmbolnăvi. Stătea mai mult dormind în casă, la umbră,

neputând să iasă nici măcar să mai lucreze în grădina. Cu mare greu reușea să iasă din casă doar seara ca să culeagă câte ceva ca hrană din grădina care încă mai rodea, deși acum rămăsese cam nelucrată.

A mai trecut un anotimp, apoi sosi primăvara, când ploile calde au înviorat totul. Cu ultimele puteri, a ieșit din casă să îngrijească smochinul. L-a curățat de frunzele și crengile uscate și nefolositoare. Apoi a încredințat soarta pomului în voia lui Iehova.

Ca niciodată, smochinul s-a trezit devreme la viață în acea primăvară. Și, pe când bătrânul nu mai aștepta nimic de la pomul său, deodată, ca o minune, a văzut cum toate ramurile s-au umplut de muguri, de foarte mulți muguri. Ce minune! Era atât de bucurios!

Dar bucuria lui fu scurtă. Boala îl învingea pe zi ce trecea. A zăcut așa vreo câteva săptămâni, în casă, hrănindu-se cu te miri ce. Când și când reușea să iasă în fața casei, să se uite în lungul drumului să vadă dacă nu venea vreun grup de oameni, iar Hannah, așa cum spera el, fetița cu chip de înger, să fie cu ei! O vedea uneori parcă aieva, surâzătoare, frumoasă și bună!

Smochinele începeau să dea în pârg, însă Hannah și ai ei nu treceau pe drumul dinspre Ierihon!

Cam după o lună, pe drumul dinspre Ierihon trecu o ceată de oameni amărâți, cu capetele plecate, pășind cu picioarele goale prin praful și pietrele de pe drum. Aveau lângă ei un măgaruș care abia se mai târa în urma stăpânilor. Oamenii păreau flămânzi, sfârșiți de drumul lung și de seceta pe care o întâlniseră în cale. Pe spinarea măgarului se aflau haine și acareturi prăfuite.

Și cum mergeau așa, deodată zăresc smochinul cel frumos al bătrânului! S-au hotărât pe loc să se oprească un ceas la umbra lui, căci soarele ardea nemilos.

-Tată! Vezi ce rod minunat are smochinul acesta? Iar noi suferim de sete și de foame! zise fata din grup, care părea să aibă cam vreo optsprezece ani.

-Da, draga mea Hannah! Minunat smochin, minunate roade! Dar Iehova ne-a poruncit să nu furăm nimic de la nimeni, nici măcar smochine din livada aproapelui! îi explică tata fetei sale.

-Dar dacă îl rugăm pe stăpân? intră în vorbă mama fetei, având și ea privirea sfârșită de drum lung și necazuri.

Smochinele coapte făceau cu ochiul călătorilor lihniți de foame și de sete, așezați la umbra pomului. Între timp, bătrânul, care ședea în casa lui și gemea de durerea bolii sale, avusese parcă o pre-simțire. Cum putu, se ridică din pat și reuși să stea în picioare și să iasă cu pași șovăielnici în pragul casei sale. Văzu oamenii aceia așezați la umbra smochinului său și se apropie încet de ei.

-Bună ziua, oameni buni! Începu bătrânul.

-Buna ziua, omul lui Iehova! Dumneata locuiești aici? E al tău smochinul acesta minunat? îi răspunse și îl întrebă tatăl lui Hannah.

-Cu voia Celui de Sus, e căsuța mea, umilă.

(continuare în pag. 25)

Dar eu nu mai am mult de trăit pe pământul acesta. Simt cum sfârșitul se apropie!

-Ei, nu se știe! Numai Unul din Cer știe când vine ceasul pentru om să părăsească lumea aceasta!

Parcă revenindu-i puterile, bătrânului îi veni în minte să-i invite pe călători să ia câteva smochine din pom, să-și astâmpere foamea și setea.

-Iehova să te binecuvânteze și să-ți dea însutit în împărăția lui Avraam, acolo în cer! zise bucuroasă mama lui Hannah!

-Cel de Sus are grijă de noi toți, fie că merităm, fie că nu! Răspunse bătrânul cu modestie.

-Așa este! zise și Hannah.

Atunci bătrânul îndrăzni să întrebe și el ceva pe călători:

-Prea cinstiți oaspeți! Dacă mi-e cu trecere în fața domniilor voastre, pot să vă întreb dacă nu ați văzut cumva în cale o fată cu numele de Hannah, cu chip de înger, împreună cu părinții ei mergând spre Ierusalim? Am cunoscut-o cândva trecând pe acest drum. Mi-a făcut atunci un mare bine, iar acum o aștept mereu să revină, s-o mai văd măcar odată înainte de a închide ochii!...

-Hannah? Sunt multe fete cu numele Hannah! Chiar și fata noastră se numește Hannah! Dar când ai văzut-o pe Hannah pe care o aștepti?

-Cred că au trecut mai bine de zece ani de când am văzut-o trecând pe aici spre Ierusalim! De când am sădit smochinul ăsta!

-Chiar așa? Și cum arăta Hannah când ai văzut-o acum zece ani?

-Era o fetiță cam de șapte anișori, cu chip de înger! Și nu pot s-o uit, acel chip a rămas pentru veșnicie în mintea mea, căci s-a îndurat de mine pe când stăteam sfârșit de durere aici, pe piatră, iar ea mi-a dăruit ultimele ei smochine care, pot zice acum, mi-au salvat viața!

-Păi, Hannah de care vorbești ar avea acum cam optsprezece ani! Exact ca și fata noastră!

Auzind aceste vorbe, bătrânul începu să-și facă socoteli. Ce ciudat, de zece ani el tot aștepta să revină fetița aceea mică, cu chip de înger, așa cum o văzuse el atunci. Dar cum de nu s-a gândit că Hannah crescuse în tot acest timp! Având revelația acestui gând, începu s-o privească insistent pe Hannah, fata de lângă părinții ei.

Cu cât se uita mai bine la ea, cu atât fața bătrânului se însenina! Începea să întrevadă pe chipul cel nou al lui Hannah chipul de înger de atunci! Ce minunăție!

-Tu ești Hannah, cea care mi-a salvat viața, dăruindu-mi acele smochine?

-Nu știi, unchiule! Se prea poate! Parcă îmi amintesc că, demult, în timp ce mergeam cu părinții spre Ierusalim, mi s-a făcut milă de-un om de pe marginea drumului! Începu fata să-și depene amintirile.

-Tu erai aceea! Înger, trimis de Iehova! Pe tine te-am așteptat eu în toți acești ani, să revii pe acest drum și să pot să te răsplătesc cu smochinele din pomul acesta! Hannah, copil cu inima de aur, îndrumată de Cel de Sus să aducă mângâiere oamenilor în suferință!

Se văzu dintr-odată o transformare uimitoare pe fața bătrânului. Ca de altfel și pe chipul fetei și a părinților ei. Ce regăsire minunată!

-Veniți în casa mea cea umilă să vă odihniți, să

vă potoliți foamea și setea cu ce mai am prin casă! Ce bun este Iehova că mi-a răsplătit azi îndelunga mea așteptare! Slavă ție, Iehova Cel bun!

Chemati în casă, bieții drumeți au început să-și depene amintirile și să-și spună păsurile. Tocmai de curând suferiseră un mare necaz. Oastea din Asiria năvălise în țara lor, oamenii fără milă au jefuit tot, au omorât, au distrus tot. Pe cei pe care nu i-au ucis, i-au luat robi. Aflând din timp de năvala oștirii asiriene, ei și-au adunat câteva lucruri și au reușit să fugă din satul lor. Au stat ascunși prin munți zile întregi, iar când au revenit să vadă ce mai rămăsese din sat, și-au găsit casa dărâmată, totul jefuit, sătenii împrăștiați. Oștenii străini încă mai umblau prin sate să jefuiască. Atunci s-au decis să plece din sat pe un drum ascuns, luând calea refugiului spre Iudeea și sperând să scape de nemiloșii invadatori. Așa s-au trezit pe drumuri, fără casă, fără agoniseala lor de-o viață. Doar cu sufletele salvate și cu câteva lucruri s-au mai ales!

Toți erau triști. Plângeau. Și Hannah era cât se poate de tristă. Văzând cât de deznădăduită a ajuns viața acestor oameni, bătrânului i-a venit o idee:

-Scumpii mei oaspeți, cei care mi-ați salvat viața în ziua aceea de mare deznădejde, acum zece ani! Aș fi foarte bucuros dacă ați rămâne să locuiți în casa mea! N-am pe nimeni, copiii mei sunt departe în lume, nu mai știu nimic de ei! Iehova v-a trimis la mine! Așadar, dacă binevoiiți, rămâneți să locuiți definitiv în umila mea gospodărie. Sunt bătrân, mai am puțin de trăit. Veți continua voi să trăiți liniștiți în căsuța asta după ce eu nu voi mai fi.

Aceste vorbe spuse cu atâta bucurie au avut menirea să însenineze fețele călătorilor. Hannah a sărit la pieptul bătrânului, l-a îmbrățișat, apoi i-a zis:

-Iată cum Iehova ne vine în ajutor în cele mai grele clipe! Ești ca un bunic pentru mine! A meritat atunci să-ți dăruiesc smochinele mele, în ziua aceea de arșiță! Iehova e atât de drept! El răsplătește orice faptă bună! Iar noi vedem cum a rânduit Cel de Sus, că oricine face rău altuia, lui își face rău! Dar oricine face bine, lui își face bine!

(urmare din pag. 20)

Bine, să lăsăm modestia. Ai două opțiuni. Mergi pe hol până la capăt și ori apeși pe soneria din stânga, unde Bianca îți dă tot ce ai nevoie pentru slujba asta, ori apeși pe soneria din dreapta, pe care apasă cei lași. Vezi să nu greșești soneria, Hannah.

Am știut întotdeauna să aleg. Am să trec podul de graniță fluierând, liber ca pasărea cerului și cu banii în rucsac.

¹ Mișcă-te, boule (sp.)

² Unde mergem?

În ce treabă? Sunt turist.

Da, te și cred. Nu te mai prefac, tâmpitul.

³ Ți-a venit eroul American. A venit să te salveze.

⁴ Nu-l cunosc.

Titu DAMIAN

**1989. CARTELUL METAFORELOR, de Marin IFRIM
sau spectacolul portretului metaforic**

Pe bună dreptate, distinsul cărturar Ion Roșioru, în prefața cărții domnului MARIN IFRIM, „1989. Cartelul metaforelor”, ed. Editgraph, Buzău (2012) observă, dintru început, că „este o scriere greu etichetabilă din perspectiva speciilor literare și publicistice consacrate: nuvelă, suită de tablete, mini-roman cu cheie, memorialistică, critică literară, pamflet politic, portretistică, eseu etc.”

Eu i-aș spune simplu: o carte, dar o carte aparte, unică, cum am să demonstrez mai departe. Este o carte inteligent scrisă care se adresează unui cititor-țintă, ales pe măsura inteligenței autorului. Este o alegorie în care acesta face exerciții de imaginație cu imaginația cititorului, dar unul instruit, aparținând lumii literare. Alegoria are ca substrat tematic problema mereu actuală a formelor fără fond în cultura română, de la Maiorescu încoace. Este un spectacol al metaforei argotice care portretizează un trecut ancorat, paradoxal, într-o perpetuuă actualitate.

Este o carte cu cifru, fapt vizibil chiar din titlu, bineînțeles unul aluziv. În primul rând, numărul „1989” face referire la un cifru, cunoscut de cititorul de azi, dar necunoscut atunci de personajele cărții, finalul domniei comuniste. Nu întâmplător, cartea care urmează a fi citită într-un „cenaclu” se numește „Final de stagiune”. Metafora din titlu, „cartelul metaforelor”, trimite la însăși esența cărții. Desfăcând metafora, primul termen, „cartelul”, luat în sens denotativ, definește „o uniune corporatistă în care întreprinderile stabilesc în comun condițiile de vânzare, prețul, piețele, aprovizionarea și desfacerea mărfurilor, fiecare păstrându-și independența”. Este vizibil că sensul său denotativ trimite la marea densitate de metafore (argotice), iar în greșete, „metaphoras”- „ascuns”. Nu este întâmplător că pe copertă, lângă titlu, apare desenată o cheie. Un cititor avizat, foarte atent la incipitul cărții, descoperă sintagma, de fapt metafora cheie a cărții: „esența plăcerilor”. Este exact motivația care face posibilă întâlnirea „liricilor.” Integrată frazei din incipit, constituie practic trambulina de pe care scriitorul își „înaltă” personajele: „Cei mai naivi se iluzionează cu speranța că aceasta este singurul tunel neînfundat, cel cu legendara lumină de la capăt. Își iau în serios cele câteva ore petrecute aici săptămânal, timp în care, de regulă, fumează enorm.” Tradusă, alegoria ar apărea cam așa: niște inși împătimiti de literatură se întâlnesc la un cenaclu, de vreo doi ani, cu intenția de a evada dintr-o lume disconfortantă, în care tronează o atmosferă „rece, sterilă, ostilă, în legătură cu starea generală a societății, cu starea generală a oamenilor, mai

ales că sunt semne că s-ar întâmpla ceva” (p. 28). Bineînțeles că sunt însoțiți de nevăzuții paznici ai sistemului care „își fac din foame și frig un motiv de hârjoneală. Trebuie să știe totul, să vadă ce se ascunde în mintea fiecărui liricar”.

Unde se întâlnesc? Desigur că la Casa W, unde Găgău este amfitrion. Motivul? Pentru „a se desfăta la lumina Casei W ca niște fluturi în jurul lămpii.” Bineînțeles că sediul este multiplicat, fiecare cu stăpânul său, în Casa T, Casa S. Casa W se găsește în localitatea Gura Străchinii, dar acolo mai vin și liricari din Buza Străchinii. La întâlnire mai participă, ca invitată de cinste și madam Ecaterina Scurtescu, de la Centru, din Capitală. Toate se întâmplă în Celertera. Bineînțeles că un curios încearcă să dezlege alegoria. Deschizând dicționarul, descoperă că celerterele sunt o „încregătură de animale inferioare, cu corpul în formă de sac, prevăzut cu un orificiu înconjurat de numeroase tentacule (gr. „Koile”-cavitate, „Enteron”-intestin). Nici că se putea un mai inspirat termen pentru așa țară și pentru așa liricari! De aici încolo, intenția satiric-sarcastică a autorului se dezvăluie, dezvăluind destinul unor indivizi, al unor scriitori, al unei țări, astfel încât cartea devine o cronică a unei culturi într-o perpetuuă agonie: ieri, azi și mâine.

De fapt, intervenția naratorului funcționează ca un contratimp între portrete, zugrăvind realist societatea comunistă perversind ideologic spiritele:

„Artificialitatea întâlnirilor de aici este datorată în cea mai mare parte sistemului politic, teroarei dusă până la nivel de neuroni. Cine în cine să aibă încredere, când mașinăria regimului încurajează numai lucrurile contrare firii, normalității?” (p.47)

„Politica regimului dă roade, este singurul domeniu în care țara produce o recoltă imensă de neomenie, de destructurare a individului.” (p.48)

(continuare în pag. 27)

„În Celentera, psihoza microfoanelor ascunse în pereți face ravagii, schimbând comportamentul tutu-ror” (p.51)

„Perversitatea sistemului dă roade, neîncrederea generală a omului în aproapele său fiind ceva de domeniul firescului.”(p.51)

„Lumea în care se învârt, gesturile făcute în anumite împrejurări, prioritățile căpătate în rezolvarea unor probleme individuale și multe altele, sunt deconstruite oferite de sistem.”(p.52)

„Nimeni însă nu se comportă firesc, nu spune, nu scrie și nu face ceea ce gândește, pentru că, în mod sigur, începând de a doua zi, viața s-ar transforma într-un calvar.”(p.53)

„Mintea colectivă pare drogată, are reacții latente, domoale, hărțuite de ceva nevăzut, o spaimă indescriptibilă, o boală sufocantă.”(p.54)

„Celentera este organizată pe ierarhii stricte iar sistemul despotoc creează adevărate structuri mafioate, promovând oamenii după criteriile limpezi ale contra-performanței.”(p.61)

„În Celentera poezia, cultura în general a devenit o anexă a ideologiei, este dată pe mâna unor canale analfabete dispuse la orice mârșivie.”(p. 68)

Liricarii (deriziune inteligentă a falșilor creatori de literatură, realizată prin sufixul depreciativ „ar”), ca toți liricarii dintotdeauna și de oricând, sunt divizați în două tabere: una – a filologului Fane Armeanu, din care mai fac parte Jan Nosferatu, Costică Semînțoi și Ando Găgău. Cea de-a doua este reprezentată de Nero Întremaluri, Nil Cărturărescu, Linu Filărețe, Mihăilescu Metreiu și Frau Valmana.

De fapt, cititorul să nu se aștepte la niște întâmplări ieșite din comun, epica fiind subtil mascată de portrete – punctul forte al cărții. Din perspectiva dimensiunilor, este un fel de introducere a unui roman în devenire, având ca temă atmosfera și luptele orgolioase dintre liricari pentru glorie literară. Ca de obicei, aceștia se adună cu greu, fiecare cu orgoliul, cu temperamentul și talentul său. Lipsește Fane Armeanu care, în ultimul moment, hotărâse să nu ia parte pentru că „deslușise lucruri înspăimântătoare.” De-abia la p. 71 (din 80 pagini), Găgău deschide ședința, dând cuvântul liricarului care va citi în acea seară: Nero Întremaluri. Totodată anunță și prezența la întrunire a doamnei Ecaterina Scurtescu, pentru a afla „cum se vede literatura dinspre Capitală spre noi, că invers știm cum arată.” Tacticos, își aprinde o țigară, iar Frau Valmana propune ca autorul „Să se lase citit, să citească și el, și noi.”

Primul element care conferă unicitate cărți îl constituie faptul că epica este substituită, de fapt mascată, de portretistică. Fiecare personaj, acceptând rolul de marionetă, defilează în spațiul moral deformat al Celenterei, încercând să se adapteze, căci adaptarea a creat din ei niște marionete în care nu se mai recunosc nici ei înșiși.

O carte unică presupune și o altă metodă de abordare decât cea clasică. De aceea, am decupat (selectat), pentru cititori, câteva dintre elementele definitorii ale tuturor liricarilor-personaje, fiecare cu temperamentul și caracterul său, cu talentul său, cu fizionomia sa morală, cu filozofia sa despre viață și

despre creație, dar mai ales cu orgoliul de mare scriitor.

Mai întâi, autorul ne oferă, prin scânteieri metaforice persiflante, portretul colectiv al liricarilor (al căror nume nu mai trebuie tradus pentru cititor):

„Niște versificatori viciați, parșiviți de cuvinte până dincolo de orice închipuire, mereu puși pe false, cărcotași plini de ei, adevărați scamatori scofând versuri prin cele mai neașteptate gesturi și locuri ale corpului.”

„La ședințe apelează la fel și fel de stratageme pentru a amplifica semnificațiile celor citite.”

„Au tentația permanentă de a fluiera în biserică.”

„Indivizi sunt impvizibili până și în cele mai simple mișcări.”

„Cuib de viespi, liricarii vorbesc precum scriu, cu dublu înțeles, după afinități și încredere unul în celălalt.”

„Niște vicioși care mâzgălesc de zor cu însemnări năstrușnice orice spațiu alb din cărțile citite, se cred inițiați în tainele meseriei de creator și tind spre statutul de scriitor.”

„Sunt un fel de recuzită literară, niște figuranți.”

„Fără ei, viața bietului târg n-ar avea niciun sens.”

„Mai cântesc din când în când, mai umblă cu șopârle în textele lor.”

„Adunătură de oameni lipsiți de principii și repere morale.”

„Scriu poeme în ton cu demența colectivă.”

„Au ceva din dexteritatea lăutarilor, prind poezia din zbor, imită cu blândețe tot ce este de imitat în domeniul sublitteraturii.”

„Participă la mese festive extrem de onorați că au scuipat sămburi de măsline pe același platou cu cine știe ce clasic în viață.”

Partea cea mai consistentă a cărții o reprezintă spațiul acordat fiecărui liricar în parte, căruia îi decupează caracterul și întortocherile personalității, individualizându-l. Niciunul nu seamănă cu celălalt, dar laolaltă sunt „liricari.”

Jan Nosferatu pare „păstorul turmei de liricari, de cațavenci periculoși, setoși de glorie cărora nu le este gândul decât la nemurire.” Are meseria de ziarist, este corespondentul unui ziar central, membru al breslei de scriitori, mâna dreaptă a lui Armeanu. Este considerat „bestia târgului, ale cărui duhori semantice se revarsă într-un ritm glandular ce-i înspăimântă până și pe experimențații savanți endocrinologi de la centru”. Este un om ager, iar presat de evenimente poate fi în același timp în mai multe locuri, își poate multiplica trupul în câte exemplare e nevoie.

„Se ocupă de artă, scrie poezie, este un fel de tehnician al sufletului, condensator al fericirii, tranzistor al bunăstării.”

„Când își înfundă stiloul într-o călimară cu cerneală, indiferent de culoarea acesteia, lichidul se transformă într-o pastă roșie, iar din călimara atinsă iese o duhoare de abator neigienizat întinsă până în apele și pădurile județelor vecine.”

„Când își încarcă stiloul, în fundul călimării se aud zbieretele sfâșietoare ale unor iezii înjunghiați.”

„Cu stiloul imens de lemn aduce jertfe idolului său, imens cât aia a poneiului din fața porților Troiei, în testicolele căruia își cazase sămânța de victorie.”

(continuare în pag. 28)

„Unii spun că stiloul ar fi un sofisticat pistol, iar când Nero se înfurie, când îi zvâcnesc vinele la tâmplă, sub haină, în locul unde ține pistolul, i se umflă ceva.”

„Nero are figura unei vietăți blajine, cu ochii mai tot timpul mirați, albaștri, ca un vițel care se uită tot timpul la poarta nouă.”

„Este devotat trup și suflet regimului, acesta l-a trimis la școlile sale, i-a pus stiloul în mână, l-a cocoțat, așa mic și buricos cum este, deasupra multora, iar fidelitatea sa față de regim este bine răsplătită.”

„Pare descumpănit, simte cum îi fuge pământul de sub picioare, ar vrea să se destăinuie cuiva, unuia dintre cei cu care hiperpăstorește turma de liricari, de cocostârci periculoși, setoși de glorie, cărora nu le este gândul decât la nemuire.”

„Răul potențial ce zace în el este simțit de ceilalți prin simpla sa prezență.”

„Merge cu nasul pe sus pe străzile târgului, are impertinența de a cere multe și mărunte servicii oricui.”

„Oamenii îi zâmbesc silit, își țin gâtul cu mâna să nu vomite atunci când fac eforturi să-i zâmbească dulce, înțelegători, supuși.”

Nero Întremaluri beneficiază de unele dintre cele mai inspirate și mai acide portrete, după cum avertizează și numele:

„Și-a aranjat imaginea publică în așa fel ca nimeni să nu-l poată învinui că nu ar fi de acord cu sistemul. Mentalitate de curvă la începutul carierei.”

„Nu-și dorește decât să-și golească ființa de himere, să scuture cuvintele din străfundurile propriei făpturi, trăgând nădejde că într-o bună zi va simți creierul gol asemenea unei fântâni din care a fost scoasă toată apa.”

„Cine și-ar fi închipuit că realitatea în care viețuia în stare de semitrezie se află chiar în poezie, aceasta fiind perechea de ochelari cu ajutorul căreia să poată zări lucrurile normale. Atunci și-a simțit ființa inundată de lirism.”

„Nu poate să scrie până nu se freacă pe buci cu peria de paie să-i vină inspirația. De atâta frecat, curul căpătase dimensiunile unui pachiderm african.”

„Fire retrasă, irascibil, morocănos și suspicios până la paranoia, nu are încredere în nimeni, nu leagă decât prietenii de suprafață.”

„I-a venit greu până a gustat prima linguriță de rahat literar.”

„Este un celenterat marin, intoxicat de lirism, în bălăceala gârlei din satul natal, situat în zona de sus a Celenterei.”

„Cea mai plăcută lectură a sa este cea făcută în baie. Nevasta îi strigă să iasă de acolo, că i s-a uscat rahatul la fund.”

Rică Marșelică este de profesie desenator tehnic, unul dintre cei mai apreciați în Gura Străchinii, „toată lirica sa e plină de figuri geometrice, de linii.” Este și câștigătorul unui concurs național de poezie, autor a câtorva cărți de versuri, bine cotate în târg. Între el și Armeanu este o rivalitate la vedere. Se contrecează permanent, făcând mereu crize de isterie când acesta îl întărită, făcându-l să-și piardă mințile. Este responsabil al Casei T, o casă mai mică, tot în slujba sistemului. Îi face o deosebită plăcere să-l demoleze pe Nero Întremaluri, bazându-se și pe fidelul său prieten Linu Filărece. Este un bun celenter, un patriot, știe să se târască. În sfârșit, este

un calofil convins, fulgurațiile sale lirice având ceva din sclipirea și artificialitatea unui pește de sticlă.”

Fane Armeanu, recunoscut de ceilalți drept Filologul, este cel mai prudent dintre ei, ziarist, membru al breslei scriitorilor, autor de romane, ese-uri și piese de teatru, a scris mai mult decât a citit, „scrie pe un teren mai bătătorit decât pavajul unei piețe de legume.”

„Are alergii la fum, aceasta amintindu-i de tămâie, trezind în el nedeslușite spaime ancestrale”

„Se pricepe la oameni și nu iese din carapacea sa niciodată, nu-și permite să aibă atitudini sentimentale față de cineva, pretinde și impune respect.”

„Rahatul moral în care trăiește l-a făcut să aibă o adevărată fobie la contactul cu semenii săi: de câte ori este nevoit să dea mâna cu vreunul dintre liricari își duce cu discreție palma la spate ștergând-o de câteva ori pe propriul pantalon.”

„Este un decripter de nădejde al serviciului de pază și ordine literară, citește cu meticulozitate fiecare vers, fiecare frază.”

„Îl fascinează Joyce, Eco, Wittgenstein, Montaigne, Somerset Maugham. O mare plăcere îi produc și textele prolix, provocatoare, fapt ce-l obligă la oarecare dezmoșteală.”

„Are o mare prețuire pentru critica chirurghi. A luat de la aceștia doar ceea ce îl interesa în mod special, partea tehnică de explorare și exploatare a unui text.”; „Dicționarele sunt un segment separat al bibliotecii sale, instrument absolut necesar pentru a face față liricilor.”

Nil Cărturărescu:

„Un liricar ponderat, în aparență, modest, ceilalți îi cam știu de frică.”

„Nu face jocurile nimănui.”

„Nu este dornic să-și publice textele în foilete literare din târg.”

„Atent la actualele vârfuri literare din Celen-tera.”

„Are propriile ierarhii literare, stricte, ferme.”

„Hâtru de cele mai multe ori.”

„Se complăce în singurătatea sa.”

„Spune lucrurilor pe nume.”

„Este un om bine informat, având criterii clare de evaluare a unui text.”

„Incomod, acid, extrem de caustic uneori, nu-și dă silința să intre cuiva în voie.”

„Meșterește ca un bătrân și priceput ceasornicar, cu ochiul la clasici.”

Mihăilescu Metreniu, poet, are instincte sănătoase, prudent, nefiind alterat de lichelismul din jur.

„Limbajul său pare compus din folii subțiri, dispuse una peste alta.”

„Poezia sa este ca și ființa sa.”

„Oscilează enorm în autoaprecierea produselor sale literare, fiind convins că este un liricar genial, ori strigă: sunt un rahat!”

„Are suflet de artist. Când citește, ronțăie cuvintele, le întinde, le înmoaie, le rupe, le suge ca pe o bucățică de zahăr.”

(continuare în pag. 29)

„Este preocupat de teme vagi, vorbind așa cum scrie și invers.”

„Nu are dușmani, răutatea altora îi face silă. Afectuos, săritor, știe să-și cultive prieteniiile.”

„Umblă îmbrăcat destul de elegant pentru condiția sa socială.”

„Cultivă teribilismul comportamental în mod teatral.”

„Îi plac petrecerile intime, ferite de ochii curioșilor.”

„Totdeauna încheie cu: „Într-o bună zi, totul se va sfârși”.

Ando Găgău este responsabilul Casei W, „căpcă-unul careului de ași”, „un carierist notoriu.”

„Știe să fleteze pe toți, le trimite invitații oficiale, îi declară mari poeți, chiar reușește să-i zăpăcească la minte.”

„Dacă n-ar fi influența malefică a lui Armeanu, Găgău chiar ar fi un om cumsecade.”

„atentul și priceputul Găgău.”

„A dat zvon prin târg, dacă va fi înlocuit vreodată, atunci se va spânzura chiar aici.”

„Este bântuit de gândul că într-o bună zi altcineva îi va lua locul.”

„Vrea cu orice preț să iasă la pensie de aici, iar data pensionării să nu vină niciodată.”

„Viața i se pare suportabilă, dacă se uită în urmă, nu ar avea motive să fie satisfăcut.”

Jef Koste e un om de-al lui Nero Întremaluri, liricar până în măduva oaselor, are mania cărților.

„Visa să devină regizor de film, ajunsese un expert neoficial în cinematografie.”

„La patruzeci de ani n-a gustat din deliciale muncii la grămadă.”

„Fura cărți, până și în cotineța de păsări erau înghesuite zeci de volume peste care găinile își depuneau ouăle, dar și găinațul.”

„Citea zi și noapte, nefiind volum pe care să nu adnoteze ceva.”

„Nero i-a găsit un loc de muncă: recepționar la un hotel din Gura Străchinii. A părăsit munca după o săptămână.”

Costică Semintoi este ziarist și scriitor, mustește de talent. „A căzut în distilerie de când a fost înțărcat.” „Miroase a vodcă și umblă mai jigărit decât un aurolac.” „Dacă îi arăți un deget, leșină de râs.” „E conștient de valoarea scrisului său, de locul pe care ar trebui să-l ocupe într-o lume normală, dar nu-i rămân decât aceste firave atitudini rebele.” „Ceilalți lasă să se înțeleagă că nu e decât un biet nebun.”

Frau Valmana este singura femeie din grupul de liricari, „virgină din punct de vedere literar.”

„A brevetat textul alb printr-o simplă înlocuire a clasicului și toxicului plumb cu var din groapa de lucru a unui serviciu secret.”

„Ce vede cu ochiul stâng, uită cu dreptul, tot cu var se cheamă că dă.”

„Vine dintr-un târg aproape uitat de Dumnezeu, trage pe gât câteva cafele, se ascunde în cârciumile în drum.”

„Își reneagă până și buletinul de identitate, s-a înstrăinat până și de propria umbră, asupra căreia sare cu picioarele.”

„Când începe lectura, se află într-un tangaj moderat, într-o euforie ce-i sporește teatralitatea de zi cu zi.”

„Știe și face literatură performantă, are o instrucție notabilă.” „Egocentrismul și lenea îi sunt stările în calea unei afirmări.”

„Când este în vervă, se joacă cu cuvintele, îi iese totul, în scris și oral, în amonte și în aval.”

„Din când în când s-ar lăsa violată de Armeanu, în rest este lirică, romancieră, eseistă rafinată.”

„S-a înstrăinat până și de propria umbră asupra căreia sare cu piciorul ca-ntr-o sârbă drăcească.”

„Nu-și găsește astâmpărul decât atunci când are posibilitatea să dea câte un autograf pe un ziar, șervețel sau chiar pe un petec de hârtie pentru fund.”

„Ciudățeniile ei sunt multe și sporesc pe zi ce trece, spre deznădejdea sau amuzamentul celorlalți liricari.”

„Dacă e să-și prostitueze condeiul când este înconjurată de anonimii orașului, de pegra societății (măturători, cărători de cruci, vidanșori, aurolaci) simte o poftă nebună să scrie pentru ei.”

„Își înmoaie pixul în cafea sau vodcă, își unge buzele mai mereu vinete și scrie cu o frenezie apocaliptică, dedicând celor din jur serii întregi de valmanii.”

„Nu are încredere în nimeni și în nimic.”

Onomastica este unică. Dacă la marii scriitori români (Budai Deleanu, Caragiale, Mateiu Caragiale, Eugen Barbu), numele personajelor sunt purtătoarele unor trăsături (calități sau defecte) morale ori fizice, la Marin Ifrim personajele rămân „încuiate” în propriul nume (ca de altfel și toponimica) conferindu-le extremă generalitate și încifrare, proiectându-le în atemporal și aspațial. Portretele sunt de o extremă virulență, capătă proporții apocaliptice. Cartea are un stil aparte care face să se ciocnească metaforic ironia, amărăciunea, sarcasmul și persiflarea, astfel încât pamfletul succulent, mustind de metafore argotice este îmbrăcat în haina hidoasă a caricaturarului, iar aluzia este ridicată la rang de rafinată figură de stil, soră bună cu alegoria. Toate la un loc ascund amărăciunea unei conștiințe și biciuie ambiția deșartă a gloriei literare. O carte care concentrează orgoliile unei lumi literare peste care se așază disprețul, ca să nu zic scârba literară. O lume deformată, adunată în câteva personaje cărora Marin Preda le-a găsit un nume: bezmeticii. Ifrim le spune liricari. O carte pe care numai inițiații și cei care au trăit în preajma scriitorului îi pot găsi corespondențe în realitate, dar în care ceilalți din afară pot descoperi abjecția în formele ei cele mai hidoase.

Propoziția ultimă a romanului, făcând o ironică simetrie cu dedicația („Se dedică tuturor scriitorilor români laureați ai Premiului Nobel”), e demnă de finalul unui roman fluviu: „Asta e: cel mai scurt drum al fiecăruia către cimitir e viața. Urmează Ziua de Apoi a zilei de mâine!”

Altfel spus, mai frumos, mai limpede, mai profund, dar și mult mai emoționant decât clasicul „**Vanitas vanitatis...**”

Marilena VELICU

CLIPĂ DE RAI

Din tainele tăcerii

Din tainele tăcerii împletesc
Poem cu titlu poate îngeresc,
Și scriu cu pana trasă prin suspine
Versuri croite parcă pentru tine.

Din tainele tăcerii mă hrănesc
Sperând că îngerii mă ocrotesc,
O **clipă-n rai** de mi-ar fi rezervată
Nu m-aș grăbi, aș scrie cartea toată.

Din tainele tăcerii azi îți scriu
Poeme răsfirate în pustiu,
Să le citești când noaptea e divină
Sub luna care-mprăștie lumină.

Din tainele tăcerii-am învățat
Cuvântul să îmi fie nepătat,
Nu vreau elogii false să îmi dai
Oprește-te! Citește-o **clipă-n rai**.

Clipă în rai

Azi îmi doresc un început...
Să scriu cuvinte de-mprumut,
Nu plâng și nu vreau să te cert...
Mi-e dor...atât...vreau să te iert...

Penița scârțâie gemând,
Eu vreau din nou un dor flămând,
Mă ceartă luna prin oblon
Că scriu poem după șablon.

Ce știi tu astru inuman
Cum e iubirea la liman?
Cuvintele când se sfârșesc
Și lacrimile îți lipsesc!

Închid fereastra cu zăvor
Sub gene amintiri strecor,
Și tac...visez...și vreau să stai
În cartea mea...**Clipă în rai**.

Sirena luciferă

nisipu-ncins
primește marea agitată
primind trofeu
sidedul scoicilor sărate
din valuri calde

iese siderată
sirena visurilor tale
unduitoare
udă
și subțire
cu părul negru
gura coaptă
și mâinile gingașe
în valuri albe
astăzi ucigașe
iubirea
crește-n note
explozii de octave
purtate-n mâini de genii
pe harpa efemeră
dansează valsul nopții
sirena luciferă.

Rondelul stelelor

Când noaptea lasă stelele de pază
În ochii tăi se oglindește luna,
Și mie-mi este dor întotdeauna
De mâna ta fierbinte ca o rază.

Pe cerul meu se-arată ca o oază
Privirea ta ce-a înflorit cununa
Când noaptea lasă stelele de pază
În ochii tăi se oglindește luna.

Își scriu cuvinte rătăcite-n frază
Și lacrimi înghețate-mi curg întruna
În iarna care face pe nebuna
Și inima din pieptul meu oftează,

Când noaptea lasă stelele de pază.

Dă-mi mie plânsul tău

Ai stat în umbra mea mereu,
tăcând...

cuvintele le-ai pus zălog
să-mi fie mie bine...
ai rupt din stele aripi
pentru zborul meu
și-ai strâns în palmele căuș
doar ploi...

sub gene ai ascuns
un vis neîmplinit...
eu n-am simțit,
pe umeri m-ai purtat ca pe-un trofeu
sub rondul gândurilor tale,
dar azi mă-ntorc
și palmele-ți sărut
împreunate-n rugă,
dă-mi mie plânsul tău
tăcut
dă-mi gândul tău să-l duc
acolo
spre lumină.

Ioan TODERIȚĂ

Liceeni în dungii

Moto: Că nu-i destulă gura, iubirii, trazitoriu! (i.t.)

Revista „Liceeni în dungii” este o frumoasă emblema culturală a Colegiului National „Costache Negri”, din Galați. Ea saltă și tresaltă vremi de altă dată și... pune sare în durata democrației prezente. O nouă generație de elevi, a unei fortărețe culturale istorice, cu noi patroni spirituali-liceeni fonemici, eliberând și delibărând amintirea unui prezent continuu, contiguu, eclectic.

Redactorii-scriitori, deja împărțiți în „vechea gardă”, în „impetuoși”, cotropesc uitarea istoriei cu penițe scormonitoare de lumină literară, de avânt în cenușa duratelor trăirii fortăreței culturale - „Costache Negri”. De la cetatea școlii normale la liceul pedagogic comunist, până la moderna colegialitate națională universală, unde științele naturii se frumos-amestecă experimentului științific, unde filologia este bilingvă și istoria, (de ce să nu recunoaștem, secătuită de virtute națională) un vis. Da, această revistă trezește mândria de a fi trecut prin istorie adevărată, cu livezi aburinde de... românism, de clinchetul roz al caleștilor moșiei Mânjina. Iată portretele acestor făuritori inebbrandabili-fermi, ai unei indimenticabile-memorabile trinități istorice: spațiu, timp, eveniment:

George Rapotan, clasa a XII-a E, în proza intitulată „Viața la țară” povestește: *”Totul a început, nu după cum se așteaptă lumea, pe întâi ianuarie, ci pe două ianuarie, ora 03:40, când am luat contact cu Universul. Ca să vă povestesc toți anii de până acum, n-ar fi mulți, doar nouăsprezece, mi-ar lua ceva timp. Dar cred că un an, în care să vă descriu viața de la țară, aș putea să vi-l parcurg...”*.

Bianca Chiriac, clasa a XII-a A, în „Avântul Modernizării”, face reportaj despre Schela, comuna natală - paradis părăsit pe nedrept: *”Avântul modernizării ne-a prins pe toți. Nici căruțe nu mai vezi pe drum... toți vor să devină orașeni. Oamenii au ramas deschiși la inimă și minte, dar cu dorința de a trăi într-o lume modernă. Din păcate, au renunțat la tradiții,... atrași de sărbători care presupun petreceri zgomotoase, sărbători imitând (năpraznic) occidentalul.”*

Elena Andrea Carp, clasa a XII-a A, semnează, în același număr 26 al revistei, reportajul „Faleza Dunării” -note discordante: *”...ce poate fi mai sublim, mai frumos decât răsăritul soarelui într-o zi de vară, pe bătrânul fluviu... orașul, agitat ca o oală sub presiune, călca faleza în picioare, aflându-și loc de relaxare...”, (alături de) „Hai, mă, pe faleză, să bem un suc!”*.

Dana Lăcustă și Mădălina Pintilie semnează „impetuos” interviul cu pictorul Gheorghe Andreescu, intitulat „O familie de pictori”: *„Ați avut 39 de expoziții în țară, 20 în străinătate, simțiți diferențe între spiritul european și cel românesc?”*

„Noi, (familia Andreescu), nu ne îndepărtăm de principiile sacre ale exprimării artistice, cum ar fi compoziția, desenul, emoția. Arta, dacă nu trezește emoție, nu există! Prima expoziție personală am avut-o la Ulm, în cadrul unui festival al țărilor prin care curge Dunărea.

„Puteți să pictați fără a avea Dunărea în față?”

„Dunărea o avem în suflet... sunt român de la Dunăre...”

Miruna Partal, clasa a X-a A, în „Dunărea și-a scris istoria la Galați”, ne amintește de poetul Ion Trandafir, prin poemul *Apă de gând: ”Dunăre apă de gând/prăvălită sub pământ.”* reîmprospătându-ne neuitarea unor scriitori iubitori de balade - dave - dolomite.

Și pentru o confirmare de la sursă a vieții la țară, învățătorii de-o viață Amelian Chirilă din Tulucești, Mihai Gheorghe, din Braniștea, ne povestesc „Zece motive de a trăi la țară”, respectiv, *”De ce mi-am ales viața de la țară”: „...la țară, ești bun prieten cu toți din sat, stai la sfat cu oricine, împarți necazuri și bucurii..., te simți util..., și împlinit..., cunoști obiceiuri, tradiții... crești de sărbători porcul cu dragoste și grijă, fără substanțe stimulatoare (sic?)... nunta și înmormântarea adună oamenii la biserică”* (punându-i mai aproape de frica în Dumnezeu, mare adevăr, adăugat de mine păcătosul), cumpănește Amelian Chirilă, iar Mihai Gheorghe ne uimește, cu un limbaj din vremi apuse și supuse, astfel (motiv de a trăi la țară): *”Condițiile de viață socio-materiale au evoluat în concordanță cu societatea umană, al cărui progres științific-economic s-a resimțit și în această regiune...”*

Chiar asta este democrația cuvântului rostit între generații. Scop subtil al revistei „unor școlari eterni ce suntem”.

Și, tot astfel, istoria, ni se înfățișează veridic și liber re-cugetată veridic. Veridic veșnic relativ reliefat.

Și nu-i ușor să „coordonezi” aceste libertăți referențiale, cum au reușit distinșii profesori de limbă și literatură română, Vasile Leonte și State Melu, continuatori ai spiritului fostei Școale Normale, care ar trebui și astăzi să-și poarte acest nume, fără a umbri stră-numele unui mare cărturar-unionist.

Dan Ion SANDA

EXPORTUL

Dintotdeauna au fost și oameni cu semeție mai greu de supus, ce nu au consimțit îngrădirea din timpul dictaturii comuniste, și au cutezat să părăsească România, să ia drumul pribegiei, căutând libertatea în străinătăți. Ei au devansat chintesența ideii de Europă unită, și unii au o aură, și ne onorează pe noi, ceilalți români. Din păcate, atunci cu revoluția, lucrurile au luat o întorsătură grotescă pe alocuri. În '90 începuse un exod, umilitor, al multor puștani needucați, spre "vest". Acești tineri, unii abia trecuți prin adolescență, terfeleau însăși ideea de libertate, căci făceau "export" de ceea ce am putea numi românisme, derbedeisme, furțișaguri. Își făceau de cap în văzul lumii, chiar în Piața "Alexander Platz" din centrul Berlinului, de est pe atunci, o zonă pietonală foarte întinsă, foarte curată și elegantă. Chiar acolo, în inima celui oraș superb, puștii aceia români furau hrană din magazine, și se ocupau toată ziua cu cea mai puerilă, dar și eficientă tehnică de înșelătorie - alba-neagra: asta are, asta n-are, asta-i aia marcatoare... Băteau străzile orașului, dar mai ales aleile din parcul pieței imense, în grupuri alcătuite din 4-5 tovarăși - cum își ziceau ei, și profitau de credulitatea trecătorilor. Liderul de grup era și jucătorul, iar ceilalți ajutoare. Când se apropia cineva, ajutoarele simulau că intră în joc, și jucătorul, recitând: "hir ist caine, dort ist caine, irgândvo ist zihăr aine, rate du und țaiige mir, șnel, huundert ih gebe dir...", îi lăsa pe acești complici să câștige. Unii dintre trecătorii îmbulziți gură cască, văzând că se câștigă ușor, cădeau în plasă. Puneau și ei la bătaie scumpa lor sutică de mărci, și o pierdeau. Se duceau băieții prin "Friederich Strasse" și dincolo de zid, la refegiști, în West Berlin. Suta refegistă - "Hundert Bundesmark", poreclită "die Blaue" - albastra, era mult mai valoroasă, dar mai greu de obținut, fiindcă refegiștii erau mai "șulfăniți", cu sânguința vieții și iscusința autoapărării neatrofiate, vii. Redegiștii, în schimb, astâmpărați, datorită asprimii rânduielii comuniste prin care trecuseră, erau nai-vi și victime sigure, "puneau botul" cu mai multă ușurătate.

Își făceau veacul, așadar, băieții, mai mult prin Ost Berlin. În perioada aceea, cu atâtea frământări politice, autoritățile, mai ales cele estice, clar timorate, îi lăsa pe acei băieți nemernici să păcălească oamenii. Dar băieții nu se mulțumeau cu atât, ci, obrăznicii într-un mod chiar josnic, la lăsarea serii - când aveau "gol de clienți", se alergau acolo prin piață, se îmbrânceau, și proferau niște injurii, de să te ardă la suflet. Răsună ecoul strigătelor lor: muuuiee! muuuiee!... Mie, ca român, care înțelegeam ce scoteau ei pe gură, mi se părea o insultă adresată însăși ființei umane. De la contrastul revoltător dintre ambientul acela, realizat prin străduința multor oameni, și

neobrăzarea acelor băieți, i-aș fi plesnit cu varga peste gura lor spurcată, dar nici măcar nu i-am admonestat. Pe de o parte, deoarece erau la o distanță de peste o sută de metri, și pe de alta, de frică. Mai avusesem o experiență, în urma căreia mi-am zis că e mai prudent să mă țin deoparte... În una din seriile anterioare chiar îmi exprimasem dezaprobarea față de cerșitul în S-Bahn- metrul aerian. Erau doi copilași, tot români, ce se plimbau prin vagon, zdrăngăneau din tamburine, și întindeau mâna. I-am dat unuia dintre ei o fisă de 25 bani, și i-am zis pe româneasca noastră: - PISOI, du-te acasă sub cartoane, și spune-i lui tac-tu să se sinucidă!... Dându-mi subit seama că acei copii ar fi putut fi sub protecția vreunui adult d-ăla cu nările umfate, pitulat undeva prin mulțime, m-am dat la prima stație, ca să nu apuce să afle... Să înfrunți singurătatea străzii într-o țară străină nu e lucru ușor. Ca turist single, dacă te apucă seara și nu ești asigurat de cazare, teama de încăierări e foarte justificată, fiindcă nu e deloc indicat să apari șifonat în vreun hotel, și... să mai ceri și cameră. În seara aceea când puștani compatri-hoți de-ai mei urlau ca apucații obscenități în Alex Platz, am intrat în vorbă cu un băietan român. Mi-a zis printre altele că un jucător dibaci de alba-neagra adună și două mii de mărci pe zi. Avem tendința uneori să cred, că doar noi observăm relele lumii, dar acel flăcău observa și el, și lua chiar atitudine, măcar la nivel de conversație: -Vedeți pă nenorociți, domnule român!?... În fiecare seară urlă prin piață ca apucații!... -Strigă tot felul de măscări nu doar românii, ci și "tovarășii" lor, albanezi, și sârbi, că ai noștri îi învață, și le place și cum sună. Le place sârbilor mai ales, că au la ei în țară bancuri cu Suio și Muio, ca la noi cu țiganul și Piranda!... Prietene nemțesc... păi tu ce păzești p-aici?!... Cum de păcălesc ciutani aștia, așa pe oameni?!... Și ce zbiară, dracului, așa?!... - Eehee!... dacă cumpănim nițel, ăia de ce pune banul... nu ca să ia dă la altu?!... -Și, că îi lasă poliția să-și faca de cap, nu pricepe nimenea, nici aștia cu chioșcurile, deși văd și aud seară de seară!... Îi bagă poliția la dubă, dar după câteva ore îi vezi dați drumul în libertate, și ei au prins de capital, și o ia iar dă la început!... Dacă nu se pune cu pulanul pe ei, nu îi rezolvă!... Aștia, trebuia să fie omorâți de mici!

Avea dreptate băiatul, dar nu și cu omorâtul, chiar dacă noi, specia umană ne omorâm congenerii. Oricât de indignat ai fi, nu poți omorî oamenii ca pe niște ființe infime, și nici să-i ostracizezi, ca în vremurile de demult. Poți, în schimb, să te bizui pe firescul vieții, și să speri că în înșiruirea lor, generațiile rele o să fie înlocuite cu altele de o natură superioară. Sau tu, ca om simplu, nu poți decât să ai așteptări de la autorități, să îi disciplineze. Mai poți să speri ca fațetele comportamentale ale indivizilor aparținători ai unei generații, să se transfigureze spre bine cu trecerea anilor, să fie modelate de timp, așa de la sine. Atunci, în anii '90-'91, acolo în Berlinul de est, chiar redregist fiind, neamțul era tot nemț. Piața "Alex" era cosmopolită, cu o sumedenie de restaurante și cafenele de lux, ce te orbeau pe tine, vreun turist frecționar onest din Românică ta, ce

(continuare în pag. 33)

te lăsa complexat, când priveai stingher din întunericul străzii prin geamurile mari ca de vitrină, cum, în localurile acelea scumpe, în lumina strălucitoare din interior, ce accentua atmosfera luxoasă, lumea elegantă, boema orașului, ei între ei erau adunați să tăifăsuiasă și să se ospăteze împreună. Dar nu numai în spațiile indoor, ci și afară, pe aleile străjuite de lumini blânde, și de peluze îngrijite impecabil, stăruia o atmosferă la fel "nemțească", de o eleganță cuminte și sobră. Băieții romârlani, însă, nu "priecepeau" nimic, nu își făceau complexe, ci, apucați ca de amoc, strigau grosolăni, și se înjurau unii pe alții ca la ușa cortului.

Și, de atunci, anii au tot trecut, și ajunsesem în 2000. Trecuse un deceniu de la spectacolele rușinoase date de puștii aceia în Alex Platz. Trecuse un deceniu și de când, și eu, ca și alți **prăpădiți** din orașe și sate ieșiserăm ca păduchele în frunte, să ne arătăm cu voioșie semnul victoriei, neștiind atunci că victoria aceea proslăvită de noi nu era nicidecum a binelui contra răului, ci a tuturor ipostazelor jigodismului, contra onestității. Trecuse un deceniu, dar ți-ai găsit să le fi venit mintea la cap puștilor aceora. Prin stațiuni, în 2000, în dreptul hotelului Neptun, chiar din Neptun, de 1 Mai, am avut prilejul să dau iarăși de o strânsură de nemernici. Nu mai erau puștani aceia îngălați și fără minte, ce în urmă cu zece ani probaseră ecoul în Alexander Platz, ci deveniseră flăcăi țepeni, cu trupurile crescute, ce aveau viața străzii în stăpânire totală, chiar la noi în țară. Se petreceau lucrurile în felul următor: așezau acei "tineri șme-chercheliții" un rând de sticle goale transversal pe asfalt. Nu puteai trece cu mașina peste sticlele acelea, fiindcă cioburile formate ți-ar fi tăiat guma. Când opreai mașina - ca la barieră - unul dintre nemernici se descălța de un adidas și-l întindea spre tine: -Vorbește la telefon, și cere voie să treci!... Trebuia neapărat să așterni adidasul pe obraz, și să zici frumos alo... Dacă nu cereai voie telefonic... nu treceai. Marș-ariet te chema, și făceai disciplinat ca la proba de oraș... întoarcere în stradă din trei mișcări, cu contraviraj, în regulă. Adică îți schimbai ascultător vectorul... înapoi spre Olimp. În acest timp, mulți din acea șleahță de derbedei musculoși, cu spinările drepte, și siguri pe ei, îți arătau muie cu "deștul", și strigau urâciuni, ca atunci demult. Desigur, nu erau aceleași persoane, dar de aceeași plămădă, tot secături și lichele nespălate, numai că erau cu zece ani mai bătrâni, și dobândiseră racile și mai detestabile. Își injectau vodcă drept în venă, și le curgea scuipatul din gură, și rânjeau sfidător, cu ochii lucioși ieșiți din orbite. Baletau, dând anapoda din mâini și din picioare, urcați sus pe capota BMW-urilor lor cu numere de Zoll - roșii - de vamă, proaspăt aduse în țară-care, de fapt erau nașpete vechituri, luate de pe acolo la prețuri ridicole, unele fiind căpătate gratis, căci în fiecare număr al ziarul "Zweite Hand" din Berlinul de vest al acelor vremuri apăreau zeci de anunțuri de mașini "frei zu geben" - de luat gratuit. Nici pomeneală de învrednicire spre o mai bună purtare, conform speranțelor noastre, dimpotrivă: arătau degetul îndreptat spre cer, și improșcau iarăși obscenități, mai detestabil, explicit, căci atunci se întâmpla chiar în România, și orice om înțelegea. Și proferau injurii la modul personalizat... fiindcă se adresau direct celor care doreau să treacă.

În vârtelnița lor neobosită, anii s-au tot succedat, și am ajuns până în zilele de acum, în 2010, când va fi

trecut adică, și cel de al doilea deceniu de la victoria aceea pro(st)slăvită, dar, ți-ai găsit să se fi îndreptat ceva!... Germanii neobrăzării exersate odinioară în Alex Platz, se vor fi transfigurat în purtările la fel de urâte ale acelor zbanghii cu BMW-urile lor, de atunci din Neptun, și mai apoi va fi ajuns răul până în zilele noastre, devenind și mai rău. Și, ăștia de azi, ce au ajuns coșcogeamite adulți în toată firea, cu părul grizonat, cu bogăție adunată prin înșelăciuni, care compun casta socială strong, de ștăbi și barosani, afacerișmenari, sau care compun clanurile de cămătari și interlopi, trăiesc fără nicio lege, și viciază tihna și siguranța vieții cotidiene. Aceștia sunt poate chiar acei puști de odinioară, sau alți indivizi de aceeași teapă. Și speranța aceea ancestrală de mai bine, nutrită de oamenii de jos, iar nu s-a adevărit, căci acum, astfel deveniți, nu se mai îmbrâncesc între ei ca în Alex Platz, ci te îmbrâncesc pe tine peste parapet, dacă nu sari la cap cu taxa de protecție. Nu mai umblă cu alba-neagra, nu mai umblă cu BMW-uri seria jaf... ci umblă cu seria 6, și sunt dăunători pentru economia societății, precum costreiu pentru culturile agricole. Și, în răstimp, lehamitea se cimentează din ce în ce mai zdravăn. Oamenilor plâpânzi de jos, pe a căror frunte scrie irreparabil stupid man, rămășiță umană, victimă sigură, privind prostiți la tot ce se întâmplă, le-a mai rămas doar să injure televizorul, să dea liturghii la popi, și să se lase ademiniți, ușor, ușor spre moartea binecuvântată. Și, punctul culminant al lehamitei acesteia generalizate este că toți oamenii mai răsăriți și intelectualii notorii tac, acceptând tacit datul nostru negativ, și că *autrocitățile* stau cu mâinile în șlit, și permit ca acești sugători de vlagă să fie desemnați cu acest cuvânt măgulitor - "interlopi", de către mass-media acestei țări ne-țară. În România noastră, ne-a-noastră, rezultatul văzut acum, în prezent, dovedește că speranța aceea, de doi lei, cu transfigurarea, frecții, a răului către onestitate, se va fi dovedit de toată jena. Ce au devenit puștii aceia este de-a dreptul sinistru - mai ales prin forța molipsitoare a pildei proaste. Căci oamenii răi nu sunt răi doar ei singuri, ci își transformă urmașii în semeni de-ai lor. Și, răi vor fi nu doar rudele acestor oameni răi, ci și cei cărora le servesc drept exemplu că merge excelent să trăiești fără lege.

În mod normal, tineretul are nevoie constantă de îndrumare și de control, dar așa... pilda proastă, prin faptul că e atractivă, constituie o puierniță înfricoșătoare, în care se prădesc alte generații de puști, pentru a deveni torționarii României de mâine. Unde era cu adevărat Strassenpolizei atunci pentru a aplica o ciomăgeală bună, cu care le-ar fi reglat percepția puștilor cu alba-neagra? Unde era Poliția română atunci în Neptun, și unde e acum când "boala" s-a cronicizat?!... Unde este, să le pună acestor ticăloși, zăbala în bot, și căpăstru pe greabăn!? Au fost lăsați de capul lor, cu ce le stătea în fire, de atunci, de pe vremea când erau doar niște copii, până azi când au devenit ditamai

(continuare în pag. 34)

Tudose TATU

„Cheia Dunării” împărătești - Sulina cea mălită

- VI -

Brațul Sulina, el însuși neschimbat, în vremurile lui „bune”

Povestea marinărească a lui Taitbout de Marigny ne spune astfel mai departe.

“Am plecat din Sulina la orele 10 și jumătate; Domnul Conte Voronțov s-a oferit să remorcheze „călărașul,” Domnului Consul Austriac cu vasul cu aburi; ceea ce acesta a acceptat cu deosebită recunoștință, vântul fiind contrar.

În drumul nostru am remarcat 30 de vase ale diferitelor națiuni așteptând un vânt bun pentru a urca pe fluviu sau pentru a coborî cu pânzele sus.

Un mare număr de șalupe canoniere se aflau staționate pe Dunăre; comandantul fiecăreia a ieșit să întâmpine piroscaful și să prezinte raportul Domnului Conte Voronțov.”[17]

În lungul traseului nautic prin Delta Dunării, la începutul lunii mai, lună de primăvară, când apele erau mari și trasul la edec încă era dificil datorită vitezei mari a curentului și vântului contrar de Vest, se înșirau ca măgelele pe o ață nu mai puțin de 30 de nave comerciale.

Mai spunem că în anul respectiv, prin Gura Sulina au intrat 598 de corăbii, o creștere cu 185 de vase comparativ cu anul 1834, în procente 44,8 %.

Iată situația pavilioanelor, în număr de 8, participante la trafic, în ordine descrescătoare: Turcia 280, Rusia 108, Grecia 100, Marea Britanie, incluzând Insulele Ionice 42 și Anglia 18, un total de 60 vase, Sardinia 27, Austria 14, Valahia și Moldova împreună cu 9 nave.

Așadar cele 30 de corăbii au reprezentat 5% din întregul trafic anual în luna mai, dar omul nostru din Odessa nu avea să știe acest lucru, el fiind furat de imaginea singurului drum spre mare.

„Brațul Sulina este foarte sinuos și frumos în totalitatea sa, prezentând un aspect plăcut; la câteva mile de gura sa de vărsare malurile sale sunt împodobite de numeroși copaci și la Vest se observa pământul înălțat al Bulgariei, care este dominat la Sud Vest de muntele Besh Tepeh – 5 culmi, depărtat puțin de Babadag.

Adâncimea brațului Sulina este peste tot mare și nici-un banc periculos nu-l obturează.

A se vedea „Portulan de la Mer Noire et Mer d’Azov,”

Se întâlnesc câteva praguri care ar trebui semnalate navigatorilor.

Lungimea brațului Sulina de la gura sa de vărsare până la punctul Tchetal - Ceatal este de aproximativ 60 de mile.

Lățimea sa variază între 100 și 150 de stânjeni iar înălțimea malurilor sale este uneori mai mare de 7 picioare și nicăieri nu este mai mică de 4 picioare.

Diversele sinuozități pe care le descrie acest fluviu poartă diferite nume și sunt numite de Turci „Tavla,” sau dulap, blană - tabla nn. - ele sunt în număr de 8...”[18]

Aceasta este descrierea oferită de cel mai vestit hidrograf al Mării Negre din prima jumătate a veacului al

19-lea, cu prilejul vizitei contelui țarist Mihail Semionovici Voronțov la Sulina.

Și fiindcă domnia sa a făcut referire la mai vechea sa lucrare, vom profita de îndemn și vom urmări ceea ce ne interesează mai mult și anume...

17. Bulletin de la Societe de Geographie, II-me serie V, 1836, pag.353-372

18. Bulletin de la Societe de Geographie, II-me serie V, 1836, pag.353-372

(urmare din pag. 33)

interlopilor, ditamai baștanii. Indiferent de originea etnică și nivelul de instruire, sunt lăsați să își facă de cap în voia instinctului lor primar de a se înavuți prin estorcare, sperându-i, traumatizându-i, supunându-i pe semenii lor. Se vede cu ochiul liber că și în prezent sunt lăsate în pace aceste specimene, fiindcă prea le e la îndemână să nu asculte de legi - fiindu-le suficiente îndrăzneala și lipsa de rușine. Și țara, a cui o mai fi, o dă cu oiștea-n gard de două decenii încoace. A rămas de cârd, ca fata bătrână, ce va fi ajuns de râsul satului acestuia... mare - Europa. Exportă țara în continuare! Dar nu numai derbedeisme mărunte, și la modul ciupitativ - cu ajutorul câtorva "cărăuși" puștani. În zilele de azi exportă eficient, en gros, cu acte reprobabile, etniei, prostituate, copii cerșetori, organe de transplant, bebeluși pentru femei sterile, și hoți, și criminali. Parcă țara noastră ne a noastră ar fi un organism decapitat, rămânând numai un trunchi amorf, ca al unei râme, și i-ar lipsi până și terminațiile nervoase pentru a percepe răul acestei ru(ș)ini, și exportă și mai aberant, și mai elaborat, an de an, oficial, sistematic, en gros, prin firme de recrutare, inima vie, și viguroasă a forței de muncă serioase. Și mai exportă și o parte a inteligenței, în garnituri alcătuite din tineri(i) școliți și ahtiați după un bine singularizat propriei lor personae. Adică exportă țara ipocriți lacomi după arginți, ce pleacă să se căpătuiască, și iarăși greșește, prin faptul că pentru a-i desemna pe ipocriții aceștia, agreează termenul de "elită a inteligenței", legitimizându-le astfel atitudinea sfidătoare față de cei care, deși nu sunt deloc mai prejos, aleg să rămână în sânul poporului lor.

Ne-am tot exportat pe noi înșine, și trecutul este trecut. Fost-ul de ieri, a devenit este-ul de azi! Dar, oare, ce va fi pe mai departe?... Ce generații vor veni, sau ce fațete vor dobândi? Și, ce vom da la export oare în viitor, ce vom produce, sau ne vom da cumva tot pe noi înșine?

Valeriu MATEI

DANIEL CORBU, CEL CARE SEAMĂNĂ LEIT CU POEZIA SA

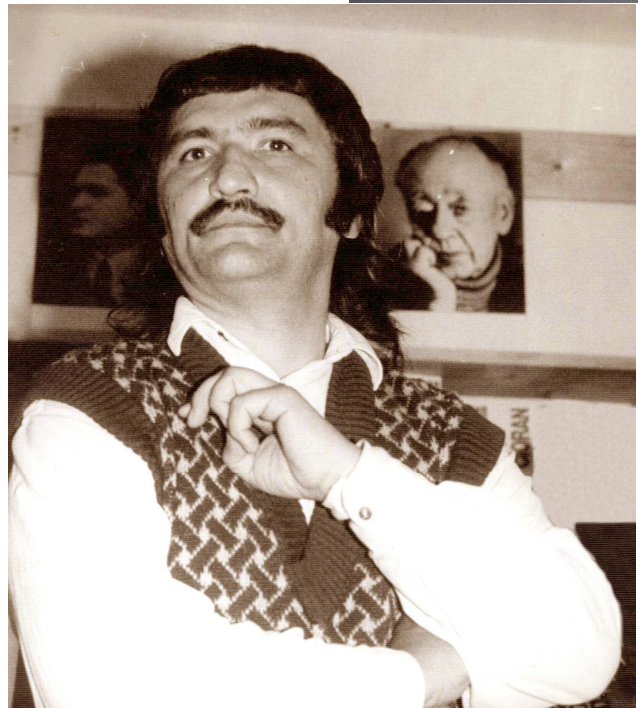
Pe Daniel Corbu, poetul pregătit mereu "pentru o nouă înfrângere", l-am cunoscut prin intermediul poemelor sale din cel de-al doilea volum - *Plimbarea prin flăcări* - pe care mi-l oferise, pe la finele lui iulie 1988, colegul nostru de generație Florin Iaru, pe atunci angajat al editurii *Cartea Românească*. Descopeream astfel un poet cucerit de jocul ideilor și nu de asaltul obiectelor din jur, un stăpân al metaforelor conceptualizante și nu un utilizator al expresiilor șocante, care au făcut și vor mai face încă multe victime printre tinerii poeți. Într-un cuvânt, Daniel Corbu, poet născut, nu făcut, aflat în 1988 deja la a doua sa carte, făcea o notă ușor discordantă față de mulți dintre colegii săi de generație, preferând realității brute din preajmă o lume esențializată, sau, mai exact spus, știind să extragă din cotidianul brut esențe tari și sensuri inedite.

Tot în acele zile de la finele lui iulie 1988 mi-a vorbit despre el poetul Cezar Ivănescu, care, invitându-mă la el acasă și discutând o seară întreagă despre poezie, recitând și cântând, mi-a spus la un moment dat că am multe în comun cu poetul nemțean Daniel Corbu pe care ar fi bine să-l cunosc. L-am cunoscut în 1990 la București în vacarmul de la Uniunea Scriitorilor, - în acea perioadă de după revoluția din decembrie mulți erau stăpâniți de entuziasm dar și de gesturi teatrale - și m-a impresionat faptul că omul Daniel Corbu seamăna leit cu poezia sa: își trăiește viața la cote înalte, e direct și tandru, imprevizibil și ironic, jovial și melancolic ca o înserare bacoviană. Dincolo de toate acestea cucerește prin franchețe și prin cultul prieteniei de care este stăpânit.

Daniel Corbu

Între timp, în pofida faptului că viața i-a aplicat mereu lovituri neașteptate, prin volumele *Preludii pentru trompetă și patru pereți* (1992), *Documentele haosului* (1993), *Spre Fericitul Nicăieri* (1995), *Manualul bunului singuratic* (1997), *Cartea urmelor* (2001), *Evangelia după Corbu* (2006) ș.a. s-a afirmat ca poet de prim plan al optzecismului și postmodernismului românesc, fără a fi unul dintre cei obsedați mai mult de *isme* decât de

Poetul Daniel Corbu

poezie; ca teoretician al postmodernismului, deschis unei abordări largi și corecte a fenomenului, trecând peste orgoliile și interesele de grup, dar și ca unul dintre cei mai importanți editori români ai momentului, Daniel Corbu îngrijind și lansând la editura sa *Princeps Edit* zeci de colecții și sute de volume ce fac cinste literaturii și culturii române.

Apreciat pe ambele maluri ale Prutului și în afara perimetrului românesc de poeți și critici literari din diferite generații, încununat cu multe și prestigioase premii, între care cel al Academiei Române ce poartă numele Eminescu, tradus în limbi de circulație internațională, Daniel Corbu nu s-a împăunat și nu s-a izolat într-un imaginar turn al gloriei, ci a rămas același poet mereu tânăr, iscoditor și original, bonom posesor al unui umor de sorginte humuleșteană, fapt care l-a făcut de multe ori să se antreneze (cu succes!) la Chișinău la turnirurile spontane de epigramă unde își dau concursul și poezii lirice și cei cu stagiul în a face satiră și umor. În 2006, când juriul târgului de carte de la Chișinău i-a conferit premiul pentru poezie pentru volumul *Evangelia după Corbu*, i-am făcut această epigramă care știu că i-a plăcut și i-ar face bine și la (orice n.n.) ceas aniversar:

*La târgul de la Chișinău
tot juriul a votat ca orbu'
pentru volumul cel mai nou:
Ivan(gheliști) mânca-v-ar Corbu.
Ave, bătrâne Corb!*

Adalbert GYURIS

Ați auzit de Mozart?

Cu mulți ani în urmă, când locuiam în România, la Bocșa, oraș între Reșița și Timișoara, nu aveam apă tot timpul, doar câteva ore pe zi. În curte erau trei blocuri și s-a convenit să facem o plângere către "Gospodăria Orașenească", care se ocupa printre altele și cu livrarea apei.

M-au desemnat pe mine să merg la fiecare familie pentru a semna un tabel de nemulțumire. Așa aveam să descopăr oameni care au spus că nu semnează, că ei nu sunt nemulțumiți și că totul este în regulă...

Am ajuns la blocul al treilea. La etajul doi sunt garsoniere, ca de altfel și la celelalte două blocuri. Aici am bătut la ușa domnului Grubicici, dumnealui mi-a deschis, locuia singur și eu mi-am spus "replica". Fără ezitare mi-a spus că semnează.

Nu am obiceiul să mă uit prin cameră când sunt la cineva sau, ca în acest caz, forțat oarecum de împrejurări. La domnul Grubicici, lângă masă, totuși, am văzut un toc pentru acordeon. L-am întrebat dacă are acordeon și mi-a confirmat că da. Atunci i-am spus că nu l-am auzit niciodată cântând la acest instrument, deși locuim amândoi de câțiva ani buni în aceeași curte.

Atunci bătrânul mi-a povestit că în urmă cu mai mulți ani a cântat în curtea blocului, însă s-a întâmplat că a mers și la restaurantul "Pescăruș" din parcul cartierului nostru. Acolo, la o masă, a cântat la câțiva cunoscuți. La un moment dat a venit lângă el unul beat și i-a spus să cânte o melodie. Domnul Grubicici s-a scuzat și a răspuns bețivului că nu știe piesa. Cel băut, enervat, i-a tras un pumn în față muzicianului nostru.

De atunci el nu a mai cântat niciodată în locuri publice, nici chiar în curtea blocului unde locuia.

- L-am auzit pe băiatul dumneavoastră cum cântă. Poate m-ați văzut lângă fereastra deschisă cum am stat și ascultat, mi-a spus bătrânul Grubicici. Mi-a plăcut tare mult, a continuat el.

- Puteți să veniți la noi când doriți, ca să-l mai ascultați, i-am spus eu și am continuat: Dacă puteți, chiar și acum!...

- Pot să vin? a fost întrebarea lui.

- Sigur că da!, i-am răspuns.

- Peste o jumătate de oră sunt la dumneavoastră.

- Vă așteptăm cu mult drag !

Am mai avut de mers cu tabelul pe la două familii, după care m-am întors acasă.

Domnul Grubicici a venit, așa cum a spus, și a adus două borcane, unul cu gem de caise și celălalt

Claudio Gyuris

de prune, conținuturile fiind făcute de dumnealui.

Câteva minute fiul meu și bătrânul s-au privit și au vorbit banalități, după care fiul meu l-a întrebat:

- Ce doriți să ascultați ? Ce să vă interpretez? Ați auzit de Mozart? Pot să vă cânt de la Mozart până la Queen și chiar câteva piese populare din zona Banastului...

- Aș prefera Mozart! a răspuns invitatul nostru.

Degetele lungi și fine ale fiului meu au alergat în ritm de marș pe clapele albe și negre ale pianului, a reușit să dialogheze cu pianul...! A interpretat "Rondo Alla Turca".

L-am privit pe bătrân, avea lacrimi în ochi. Când Claudio, fiul meu, a terminat de cântat, bătrânul s-a sculat de pe fotoliu și s-a dus lângă pian, a pus mâna pe umărul fiului meu spunându-i:

- Îți mulțumesc tare mult. Mi-ai cântat doar mie, tu care vei ajunge să cânti pentru săli întregi. Vei putea, și vei ajunge! Talent ai, să muncești în continuare, să perseverezi și să ai noroc!

Domnul Grubicici s-a așezat înapoi în fotoliu și ne-a vorbit jumătate de oră despre Mozart. M-am uitat la fiul meu și l-am văzut că avea lacrimi. Și-a cerut scuze vecinului nostru.

După ce bătrânul a plecat, fiul meu mi-a spus că nu știa că acest om, îmbrăcat atât de modest, știa atâtea despre muzică. L-am spus că nu trebuie să ne luăm după aparențe.

Pentru fiul meu a fost o lecție din care a avut de învățat, și fiind sensibil, o asemenea învățare l-a marcat.

Din păcate, bătrânul Grubicici s-a dus demult să locuiască dincolo de nori. Poate de acolo unde este îl privește pe Claudio, pentru că prezicerile lui s-au adevărat...

Dan NOREA

Lansarea cărții "Prăvălia cu umor" - vol. II

Festivitatea de lansare a volumului II din "Caietele Clubului Umoriștilor Constanțeni" a avut loc sâmbătă 13 aprilie 2013, ora 11, la Sala de Cultură a Sindicatelor, sala mică. Mică, dar are 160 locuri și a fost... plină.

Dacă te uitați mai atent, recunoșteți aici și colo personalități locale și nu numai. De exemplu, profesorul Gheorghe Dumitrașcu, fost senator.

Din prezidiu au făcut parte domnii George Corbu, președintele Uniunii Epigramiștilor din România, Mihai Daraban, președintele Camerei de Comerț, Industrie, Navigație și Agricultură Constanța, cunoscuții scriitori Ovidiu Dunăreanu și Gabriela Vlad, precum și staff-ul CUC - Ananie Gagniuc, președinte de onoare, Dan Norea, președinte executiv, Ion Țița-Călin, vicepreședinte și Petru Brumă, secretar.

Dintre ei, Ananie Gagniuc și Petru Brumă au constituit un fel de secretariat ad-hoc, la o măsură separată, de unde au împărțit cu dărnicie șarje amicale, diplome și pupături.

Am deschis "ostilitățile", prezentând mai întâi prezidiul, apoi un scurt istoric al clubului - înființare, activitate, realizări colective și individuale. Au urmat pe rând doamna Gabriela Vlad și domnul Ovidiu Dunăreanu, care au prezentat volumul dovedind, prin citate și vorbe elogioase, că ei chiar l-au citit. Domnul Dunăreanu și-a amintit cu nostalgie de vechiul CUC de acum treizeci de ani, din care a făcut și dânsul parte o vreme.

Domnul Mihai Daraban ne-a spus, în ton cu valurile de umor care pluteau prin sală, că a venit să înregistreze "Prăvălia" noastră în Camera de Comerț. Domnul George Corbu a vorbit despre Uniunea Epigramiștilor din România în contextul literaturii române, a amintit de înființarea CUC din 2008, de realizările clubului dar,

Prăvălia cu umorCaietele Clubului Umoriștilor Constanțeni
Volumul IIepigrame, fabule, poezii vesele,
proză scurtă, caricaturi

Editura Dobrogea

ca și domnul Dunăreanu, a amintit de înaintași, dintre care se detașa celebrul și prolificul epigramist Sorin Beiu - 11.000 de epigrame.

În continuare au preluat ștabela Ananie Gagniuc și Petru Brumă. S-au completat perfect, unul prezenta pe rând personalitățile și autorii cu câte o scurtă șarjă, celălalt înmâna diplome. La pupat se repezeau amândoi, dar am impresia că Noni Gagniuc a câștigat net concursul.

În paralel cu prezentarea autorilor, domnul George Corbu a înmânat legitimația de membru U.E.R. unui număr de umoriști din CUC, specificând că din U.E.R. fac parte nu numai epigramiști, ci și poeți și prozatori talentați. Printre cei nou primiți în U.E.R.: Florentina-Loredana Dalian, Sanda Ghinea, Constantin Iordan, Ion Țița-Călin, Roland-Florin Voinescu. Domnul George Corbu a avut parte de o șarjă prelungită din partea lui Ananie Gagniuc. După care același Ananie Gagniuc a prezentat pe rând autorii printr-o salvă de șarje umoristice.

Fiecare autor, odată prezentat publicului, recita un catren sau o poezie umoristică. Recitalul a fost savuros, douăzeci de personalități, douăzeci de stiluri, douăzeci de moduri de a stârni hazul, douăzeci de metode de a satiriza tarele societății.

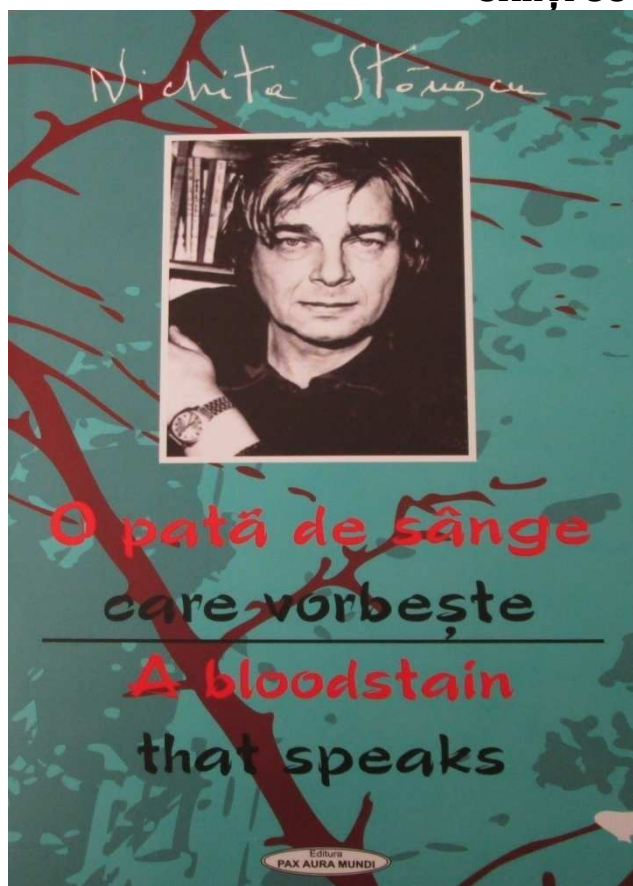
Pentru invitații a urmat seria tradițională de cozi la autografe, după care s-a trecut la binemeritul protocol. După două ore de ascultat, tuturora le era foame și sete. Autorii, scăpând de autografe, au urcat toți pe scenă pentru o poză de grup.

După terminarea festivității, autorii s-au retras, luându-l și pe domnul Corbu cu ei, la Căminul Militar unde, într-un mic băruleț, au continuat discuțiile. De data aceasta, conversația a fost total neprotocolară, deci cu atât mai interesantă.

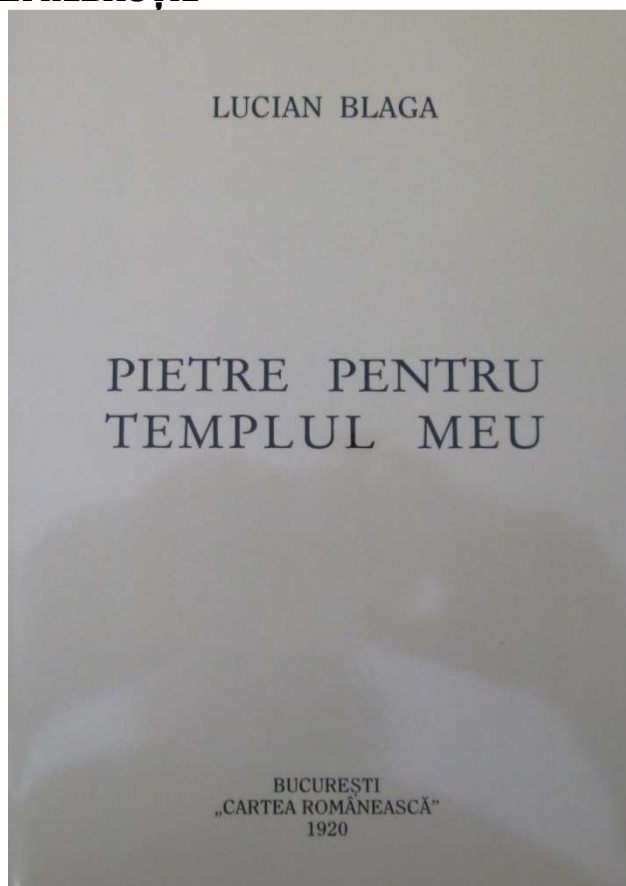
A urmat o nouă poză de grup, după care ne-am spus (și vă spunem și Domniilor Voastre), la revedere.

CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

Nichita Stănescu – O pată de sânge care vorbește
Ed. bilingvă, editura Pax Aura Mundi, Galați, 2013

Lucian Blaga – Pietre pentru templul meu
Editura Cartea Românească, București, 1920

Mioara Bahna – Aventura lecturii (poezie română contemporană), Editura PIM, Iași, 2013

Dan Mircea Cipariu – Singurătatea vine pe Facebook
Editura Tracus Arte, 2013

BOEMA

ISSN 2066-0154

Galati, cod 800428, Str. Barbosi, Nr. 12, Bloc D, Ap. 14

Telefon: 0726 337376, 0336 800313

Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com

Web site: www.boema.inforapart.ro